

3. Ekonomický vývoj

Ekonomický vývoj byl v posledních letech ovlivněn pandemickou krizí a válkou na Ukrajině.

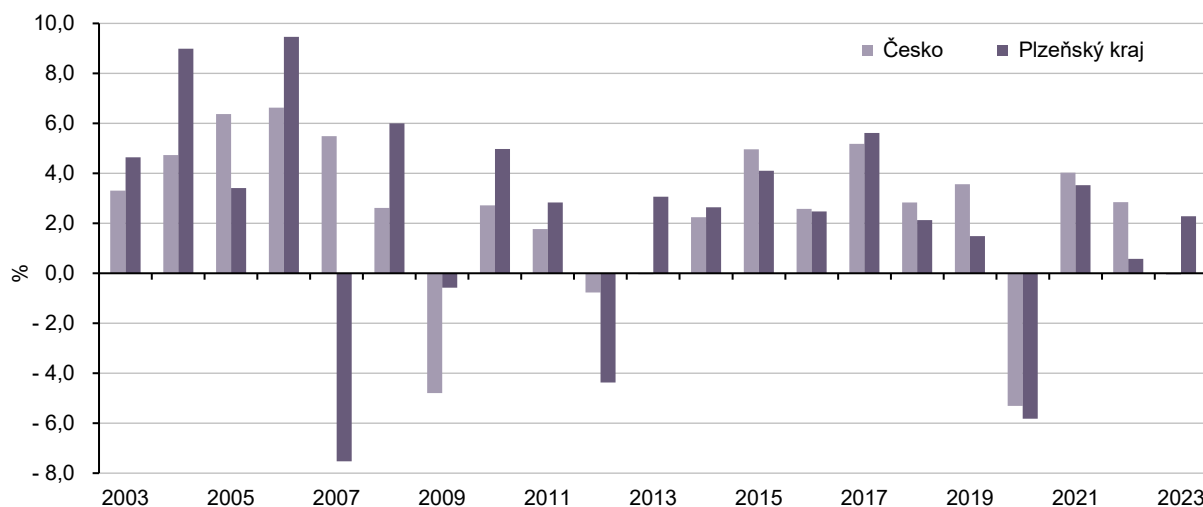
Po šestiletém období hospodářského růstu byl v letech 2020 a 2021 ekonomický vývoj poznamenán pandemií koronaviru, která vyústila v globální sociální a ekonomické oslabení. Podniky čelily narušení dodavatelských řetězců a nedostatku pracovních sil. Omezilo se cestování a letecká doprava a z důvodu narušení provozu průmyslových podniků se zlepšilo znečištění ovzduší. Od února 2022 bylo hospodářství dále ovlivněno dopady války na Ukrajině, růstem cen paliv a energií ve snaze o snížení závislosti na ruských fosilních palivech, vysokou inflací, růstem úrokových sazeb a poklesem reálných mezd.

Makroekonomický rámec

Ačkoliv česká ekonomika v roce 2023 spíše stagnovala, v Plzeňském kraji hrubý domácí produkt ve srovnatelných cenách vzrostl.

Po roce 2020, kdy došlo v důsledku pandemie koronaviru ke snížení hrubého domácího produktu na regionální i celorepublikové úrovni, potvrzují ekonomické výsledky v Plzeňském kraji hospodářský růst. V roce 2023 HDP ve srovnatelných cenách v kraji vzrostl o 2,3 % a vzhledem k předchozímu roku tempo růstu zrychlilo. Nejlepších výsledků v roce 2023 dosahovaly kraje Královéhradecký (nárůst o 3,4 %), Vysočina (o 3,0 %) a Liberecký (o 2,7 %), další v pořadí by následoval náš region. Ačkoliv HDP ve srovnatelných cenách vzrostl v deseti krajích, česká ekonomika poklesla o 0,1 %. Zásahu na tom mělo především Hl. město Praha, kde se HDP reálně snížil o 2,3 %. Nedařilo se ani regionálním ekonomikám v Ústeckém (pokles o 1,8 %), Moravskoslezském (o 1,3 %) a Jihočeském kraji (o 0,1 %).

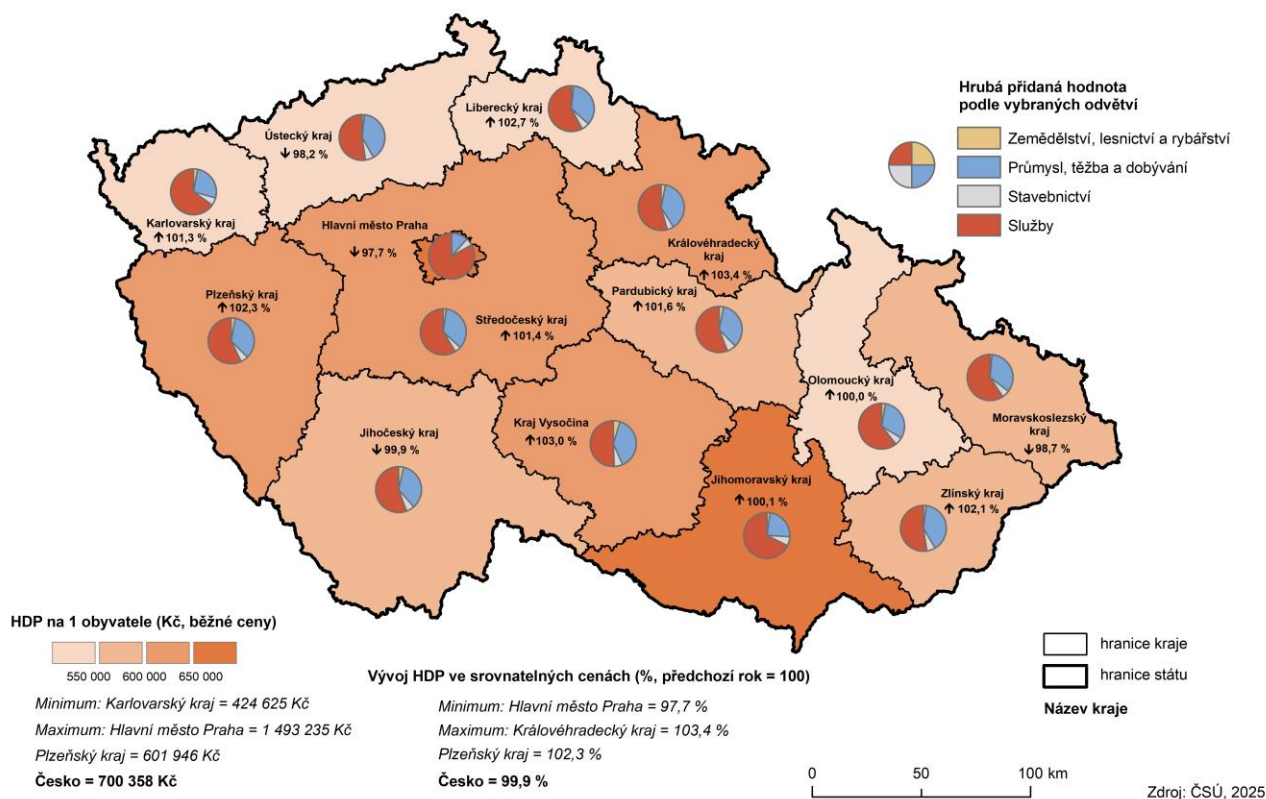
Graf 3.1 Meziroční změna HDP ve srovnatelných cenách (předchozí rok = 100)

Dlouhodobě se podíl HDP kraje na republikovém úhrnu výrazně nemění a pohybuje se lehce pod hranicí 5 %.

Regionální **hrubý domácí produkt v běžných cenách** dosáhl v roce 2023 v Plzeňském kraji 367,3 mld. Kč a meziročně se tak zvýšil o 11,5 %, což je po Kraji Vysočina (o 12,7 %) druhý nejvyšší nárůst v Česku. K nominálnímu růstu došlo ve všech krajích, dvouciferný byl ještě v Královéhradeckém (o 11,4 %), Karlovarském (o 10,7 %), Jihočeském (o 10,5 %) a Libereckém kraji (o 10,2 %). Dlouhodobě se podíl HDP kraje na republikovém úhrnu výrazně nemění a pohybuje se lehce pod hranicí 5 %. Mezi regiony to představuje od roku 2019, kdy nás o jednu příčku dolů posunuli Jihočeši, sedmý nejvyšší podíl. Nejvyšší příspěvek do národního objemu HDP přináší tradičně regiony s nejvyšším počtem obyvatel, tedy Hl. město Praha, Středočeský, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj.

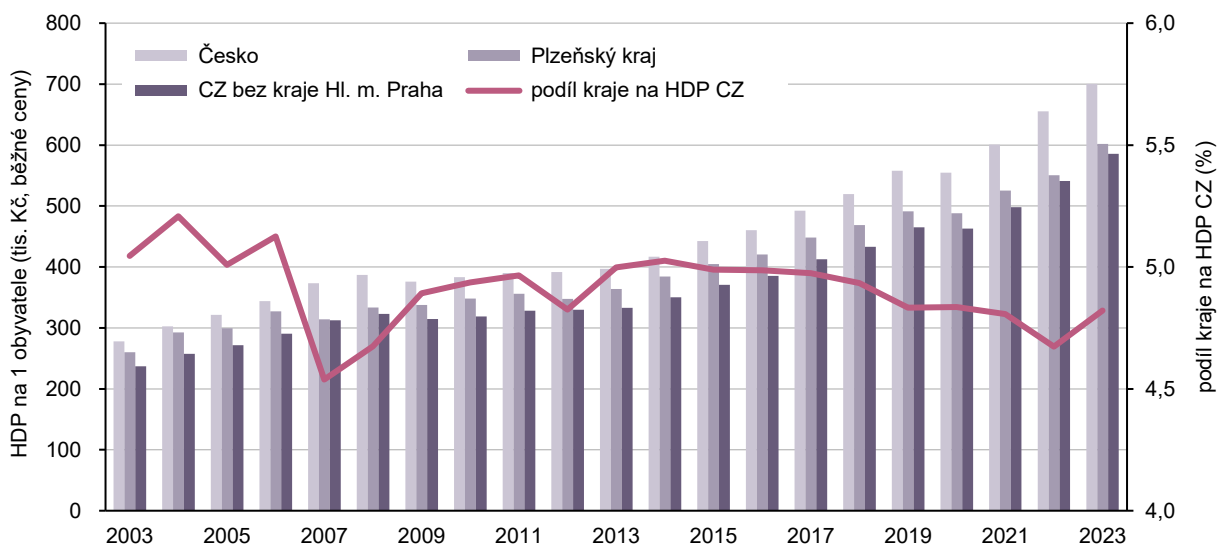
Makroekonomické ukazatele podle krajů v roce 2023

HDP na 1 obyvatele v Plzeňském kraji je šestý nejvyšší mezi regiony.

Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele umožňuje navzájem porovnávat ekonomickou výkonnost jednotlivých krajů. Hodnotou 601,9 tis. Kč v roce 2023 obsadil Plzeňský kraj šesté místo a zařadil se tak za kraje Hl. město Praha, Jihomoravský, Středočeský, Královéhradecký a Vysočina. Plzeňský region se dlouhodobě nacházel na 3. nebo 4. pozici, ale od roku 2019 je hodnota HDP na 1 obyvatele vyšší než u nás v Královéhradeckém kraji a v roce 2023 i na Vysočině.

Graf 3.2 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele

Regionální HDP na 1 obyvatele dosáhl 85,9 % průměru Česka, průměr Česka bez Prahy ovšem převýšil o 2,8 %.

Do roku 2018, s mírnými výkyvy v letech 2007–2009 a 2012, přesahoval vytvořený HDP na 1 obyvatele v Plzeňském kraji 90 % republikového průměru. Posledních pět let však tento podíl postupně klesal a v roce 2023 činil 85,9 %. Je třeba ale dodat, že průměr HDP na 1 obyvatele v Česku je zásadně ovlivněn výší tohoto ukazatele v Hl. městě Praze a celorepublikové hodnoty nedosahuje kromě naší metropole žádný jiný kraj. Praha patří v rámci EU k regionům s výkonnější ekonomikou, na které se podílí nejen pracovní síla s vyšší kvalifikací, ale i obyvatelstvo z ostatních krajů, které do hlavního města dojíždí za prací. Pokud do republikového průměru HDP na 1 obyvatele nezahrneme Prahu, překračoval Plzeňský kraj tuto hodnotu v některých letech i o 10 %. Poslední dobou je ale toto procento podstatně nižší, v roce 2022 byla plzeňská ekonomika výkonnější o 1,8 %, v roce 2023 o 2,8 % než průměr v Česku bez hlavního města.

V roce 2023 vzrostla produktivita práce v regionu o 11,4 %, což je nejvyšší nárůst od roku 1997.

Dalším významným indikátorem ekonomického rozvoje je produktivita práce měřená podílem **HDP na 1 zaměstnaného** (podle místa pracoviště včetně sebezaměstnaných). Hodnota tohoto ukazatele v Plzeňském kraji v roce 2023 dosáhla 1 254,5 tis. Kč. Od roku 2013 produktivita práce v regionu neustále rostla, dokonce i v covidovém roce 2020 (o 0,8 %). V roce 2022 se zvýšila o 7,7 %, v roce 2023 dokonce o 11,4 %, což je nejvyšší nárůst od roku 1997 a zároveň třetí nejvyšší nárůst mezi kraji. Plzeňský HDP na 1 zaměstnaného je v rámci Česka sedmý nejvyšší, největší produktivitu práce mají v Praze, ve Středočeském a Jihomoravském kraji, nejmenší pak v Karlovarském a Olomouckém. Aby produktivita práce i nadále rostla, je potřeba zajistit efektivnost realizovaných investic, zároveň podporovat výzkum a vývoj a investovat do inovací.

Nejvyšší meziroční nárůst hrubé přidané hodnoty v Plzeňském kraji zaznamenalo odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, kde se zvýšila o 61,4 %

Hrubá přidaná hodnota, která je základem pro výpočet hrubého domácího produktu a představuje rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou, činila v roce 2023 v Plzeňském kraji 337,2 mld. Kč v běžných cenách, což byla sedmá nejvyšší dosažená hodnota mezi regiony. Vzhledem k předchozímu roku se její hodnota zvýšila o 12,4 %, což je nejvyšší nárůst za posledních 27 let a zároveň druhý nejvyšší nárůst mezi kraji. Přidaná hodnota vzrostla ve většině odvětví, největším tahounem byla výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, kde se přidaná hodnota zvýšila o 61,4 %, a velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel, kde nárůst dosáhl 23,1 %. Meziroční pokles vykázala pouze odvětví těžba a dobývání (o 12,8 %) a zemědělství, lesnictví a rybářství (o 9,2 %).

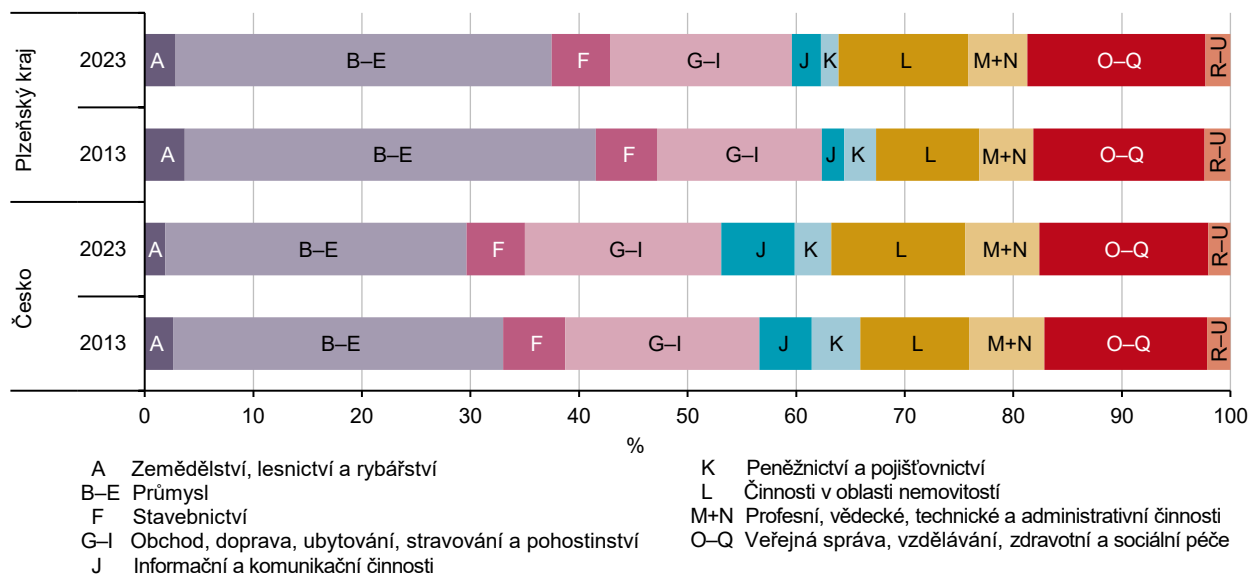
V průběhu posledních deseti let sledujeme vzestup podílu sektoru služeb na úkor průmyslu.

Od roku 2013 se regionální hrubá přidaná hodnota v běžných cenách neustále zvyšovala, výjimkou byl pouze covidový rok 2020, kdy přidaná hodnota poklesla o 0,2 %. V průběhu posledních deseti let sledujeme ve struktuře přidané hodnoty vzestup služeb (o 4,3 procentního bodu) na úkor zemědělství, lesnictví a rybářství, ale především na úkor průmyslu, jehož podíl se snížil o 3,2 p. b., u zpracovatelského průmyslu byl tento pokles dokonce ještě výraznější.

Podíl primárního sektoru na hrubé přidané hodnotě se v roce 2023 snížil na 2,8 %.

Zastoupení **primárního sektoru** (zemědělství, lesnictví a rybářství) na hrubé přidané hodnotě dlouhodobě klesá, od roku 1995, kdy dosahovalo 6,7 %, se snížilo na 2,8 % v roce 2023. I tak je toto procento šesté nejvyšší v republice. Větší podíly primárního sektoru na hrubé přidané hodnotě mají tradiční zemědělské regiony Vysočina a Jihočeský kraj.

Graf 3.3 Hrubá přidaná hodnota podle odvětví CZ-NACE

Význam průmyslu v Plzeňském kraji postupně klesá.

Sekundární sektor, který zahrnuje veškerý průmysl včetně stavebnictví, překročil podíl 45 % na hrubé přidané hodnotě v letech 2014 a 2015 a od této doby jeho význam v regionu klesá. Výjimkou byl jen poslední rok 2023, kdy podíl sekundárního sektoru meziročně vzrostl o 1,9 p. b. S podílem 40,0 % se řadíme na osmé místo mezi kraji, nejvyšších podílů dosahují Ústecký a Zlínský kraj, nejnižších naopak Hl. město Praha a Jihomoravský kraj.

Po růstu podílu terciárního sektoru na tvorbě přidané hodnoty sledovaném od roku 2015, došlo v roce 2023 k mírnému poklesu.

Na tvorbě přidané hodnoty se rozhodující měrou podílí **terciární sektor**, tedy tržní a netržní služby. V letech 2014 a 2015 se tento podíl v Plzeňském kraji pohyboval lehce nad 50 %, ale od té doby jeho hodnota roste. Pouze v posledním roce 2023 se podíl sektoru služeb snížil o 1,2 p. b. na 57,1 %, což je sedmé nejnižší procento v rámci Česka. Největší zastoupení terciární sféry má Hl. město Praha a Jihomoravský kraj, nejmenší zase Vysočina, Ústecký a Zlínský region. Poprvé v roce 2020 vytvořil právě sektor služeb více než 50 % přidané hodnoty ve všech krajích Česka.

Plzeňský kraj se podílel na THFK v Česku 4,5 %, což představuje osmé místo mezi kraji.

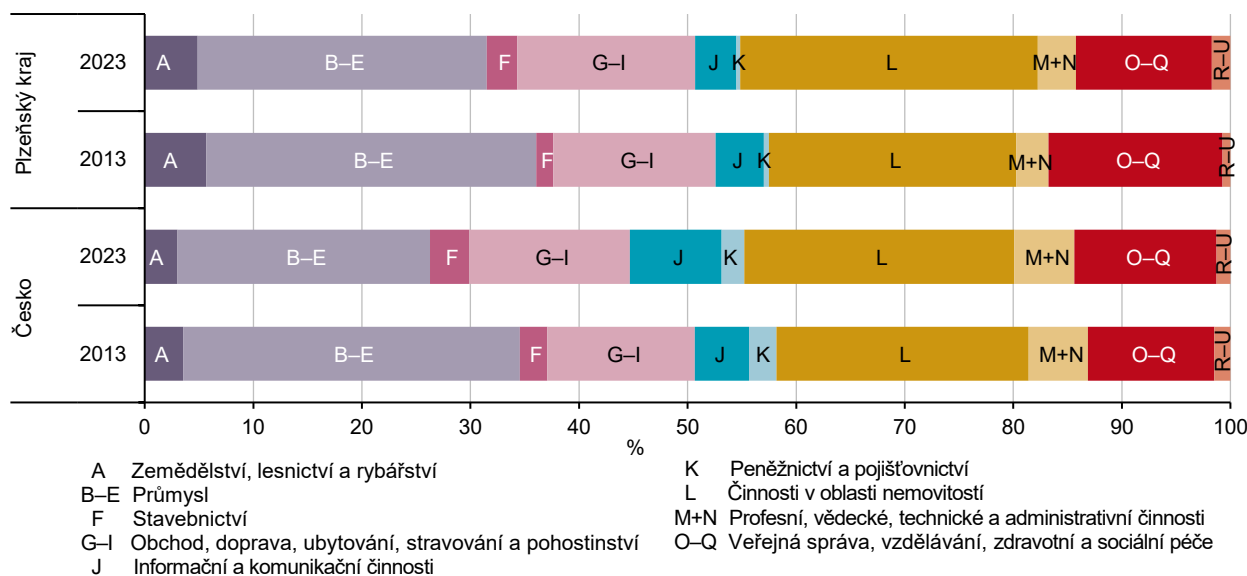
Vývoj investiční aktivity (např. nové investice, rekonstrukce, modernizace) představuje **tvorba hrubého fixního kapitálu**, která dosáhla v Plzeňském kraji v roce 2023 hodnoty 93,5 mld. Kč v běžných cenách a meziročně se tak zvýšila o 6,2 %. Poslední tři roky se kraj na celorepublikové hodnotě podílel 4,5 %, což představuje osmou nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání. Z odvětvového pohledu bylo v roce 2023 v kraji nejvíce investováno do činností v oblasti nemovitostí (27,4 % objemu THFK), do průmyslu (26,6 %) a do obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství (16,4 %). Ve srovnání s republikovou strukturou THFK vkládáme více peněz do průmyslu nebo do činností v oblasti nemovitostí, naopak méně do informačních a komunikačních činností nebo do profesních, vědeckých, technických a administrativních činností.

THFK na 1 obyvatele v kraji činila 153,2 tis. Kč.

THFK na 1 obyvatele je v Plzeňském kraji dlouhodobě nižší než celorepublikový průměr, poslední rok skoro o pětinu. Naposledy jsme hodnotu v Česku překročili v roce 2006 a to téměř o 15 %. V roce 2023 činila THFK v přepočtu na 1 obyvatele 153,2 tis. Kč, což byla šestá nejvyšší částka v mezikrajském porovnání. THFK

v jednotlivých krajích často kolísá v návaznosti na realizaci velkých investic. Dlouhodobě se však nejvíce investuje v Hl. městě Praze a ve Středočeském kraji, nejméně naopak v Karlovarském, Královéhradeckém a Libereckém kraji.

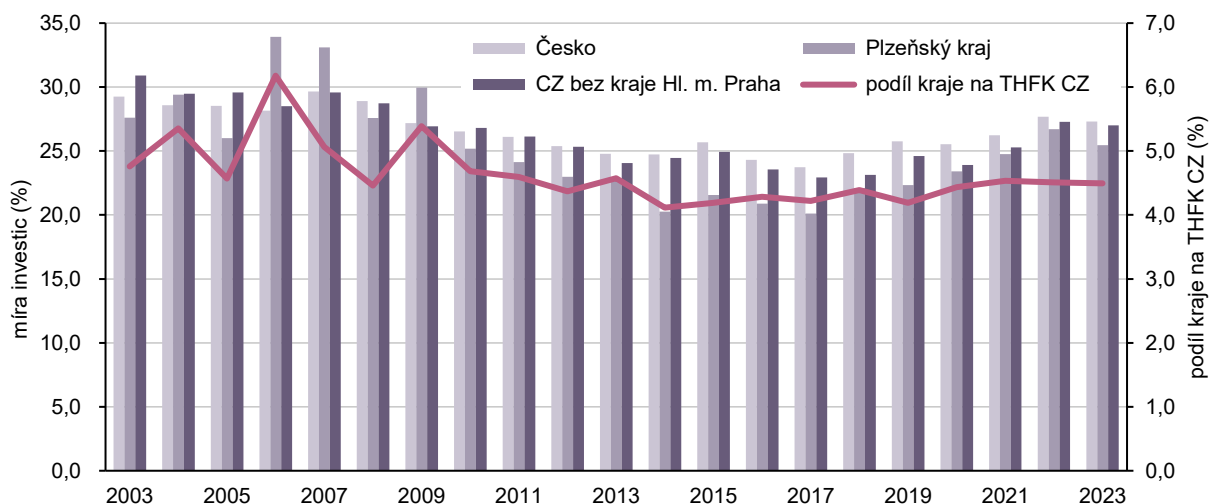
Graf 3.4 Tvorba hrubého fixního kapitálu

V roce 2023 směřovalo do tvorby hrubého fixního kapitálu v kraji 25,5 % HDP.

Míra investic vyjádřená podílem THFK na HDP se v kraji od roku 2011 pohybuje mezi 20–25 %, pouze v posledních dvou letech bylo toto procento ještě o něco vyšší. Míra investic překročila 30% hranici naposledy v roce 2007, svého minima dosáhla v roce 2017 (20,1 %). V roce 2022 směřovalo do tvorby hrubého fixního kapitálu v Plzeňském regionu 26,7 % HDP, v roce 2023 pak 25,5 % HDP, což je šestá nejnižší míra mezi kraji. Míra investic je nejvyšší ve Středočeském (32,4 %) a Karlovarském kraji (31,1 %), nejnižší zase v Královéhradeckém kraji (23,0 %) a na Vysočině (24,2 %).

Graf 3.5 Míra investic ^{*)}

^{*)} míra investic = podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Místní rozpočty

Příjmy veřejných rozpočtů kraje, obcí a svazků obcí v roce 2024 v Plzeňském kraji mírně poklesly.

Údaje o příjmech a výdajích krajů, obcí a dobrovolných svazků obcí jsou přebírány z Ministerstva financí, které potřebná data zpracovává z účetních a finančních výkazů jednotlivých územních celků. Příjmy a výdaje jsou uváděny po konsolidaci, to je po úpravě odstraňující duplicity a položky, které nejsou přímou součástí hospodaření. Celkové **příjmy kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí** dosáhly v Plzeňském kraji v roce 2024 částky 50,2 mld. Kč, meziročně tak klesly o 4,6 %. Největší částka do územních rozpočtů v Plzeňském kraji plyne z daňových příjmů. Ty v roce 2024 činily 26,9 mld. Kč a vzhledem k roku 2023 mírně vzrostly o 0,6 %. Tento nárůst byl však mezi kraji nejnižší. Dlouhodobě se daňové příjmy na celku podílí více jak 50 %, výjimkou byly pouze roky 2020 a 2021. Objemem 16,9 mld. Kč se na celkových příjmech územních rozpočtů podílely přijaté transfery, meziročně ale i zde došlo k poklesu (o 10,5 %), který byl nejzásadnější v mezikrajské srovnání. Dalšími příjmovými položkami jsou nedaňové příjmy tvořící 11,3 % celkových příjmů a kapitálové příjmy podílející se 1,6 %.

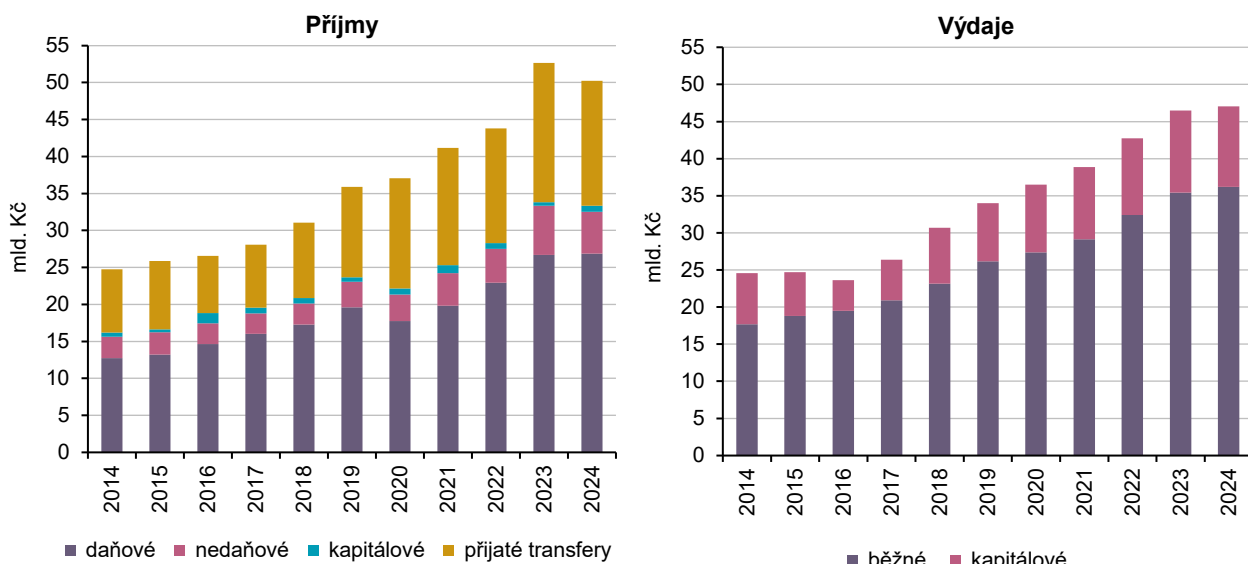
Výdaje místních rozpočtů rostly v kraji v roce 2024 pomaleji a více než tři čtvrtiny z nich tvořily běžné výdaje.

Výdaje místních rozpočtů vzrostly v Plzeňském kraji meziročně o 1,1 % a dosáhly 47,0 mld. Kč. Více než tři čtvrtiny celkových výdajů v kraji tvoří běžné výdaje, které mají dlouhodobě rostoucí tendenci, v roce 2024 vzrostly o 2,1 %. Obdobně se v posledních letech zvyšovaly i kapitálové výdaje, nyní ale meziročně mírně poklesly. Na celkových výdajích se ty kapitálové v roce 2024 podílely 23,1 % a představovaly 10,9 mld. Kč.

V roce 2024 skončilo hospodaření kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí přebytkem 3,2 mld. Kč.

Za posledních 10 let převažovaly v Plzeňském regionu vždy příjmy nad výdaji a rozpočty tak končily přebytkem. V roce 2022 byl přebytek místních rozpočtů 1,0 mld. Kč, v roce 2023 byl rozdíl mezi příjmy a výdaji dokonce 6,2 mld. Kč a jednalo se po Praze o druhou nejvyšší hodnotu mezi kraji. V roce 2024 se přebytek sice značně snížil (na 3,2 mld. Kč), ale příjmy stále výrazně převyšovaly nad výdaji.

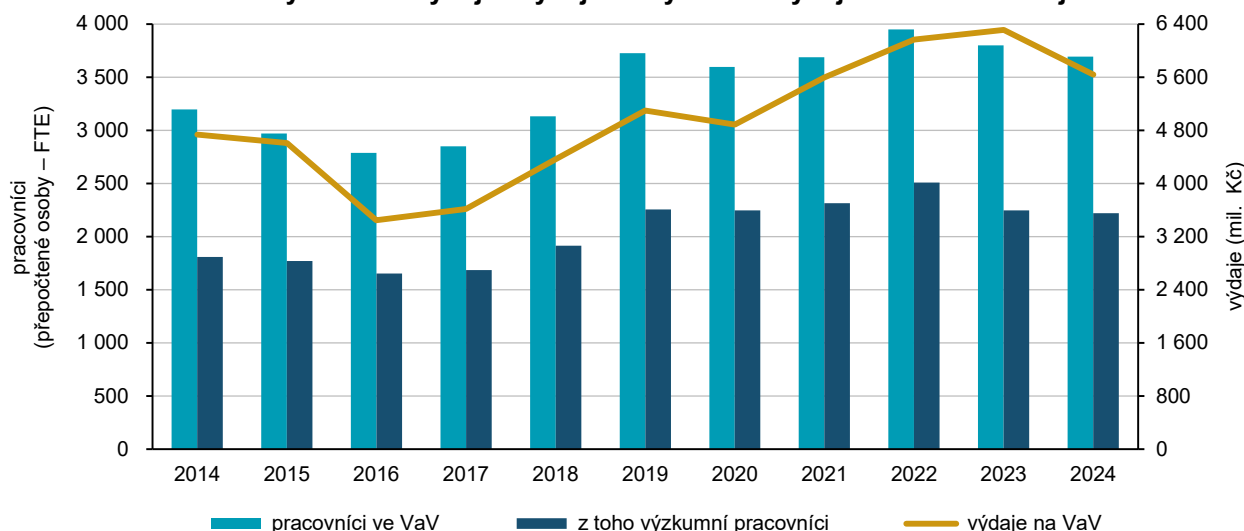
Graf 3.6 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Plzeňském kraji (po konsolidaci)

Věda, IT

Ženy tvoří pětinu z celkového počtu pracujících ve výzkumu a vývoji.

V roce 2024 bylo v kraji lokalizováno celkem 145 pracovišť výzkumu a vývoje, což je ve srovnání s předchozím rokem o 16 méně. Z celkového počtu pracovišť připadlo na podnikatelský sektor 79,3 %, tj. 115 pracovišť, na vysokoškolský 17, vládní 7 a sektor soukromý neziskový 6 pracovišť. Ve výzkumu a vývoji pracovalo v Plzeňském kraji 3 693 osob (přepočtené osoby na plně zaměstnané), z toho 2 220 výzkumných pracovníků (tj. 60,1 %) a 904 techniků (tj. 24,5 %). Z celkového počtu pracovníků ve výzkumu a vývoji tvořily 20,4 % ženy, jejichž počet se v průběhu posledních deseti let navýšil.

Graf 3.7 Pracovníci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Plzeňském kraji

V roce 2024 výdaje na výzkum a vývoj v Plzeňském kraji meziročně poklesly o 10,7 %.

Celkové výdaje na výzkum a vývoj dosáhly v roce 2024 v regionu částky 5 639,7 mil. Kč, což představovalo 3,8 % republikových výdajů a zároveň šestou nejvyšší hodnotu v Česku. Celkové výdaje na výzkum a vývoj se meziročně snížily o 10,7 %. Intenzita výzkumu a vývoje, která je důležitým ukazatelem nejen v regionálním, ale i mezinárodním srovnání, je měřena podílem výdajů na výzkum a vývoj ve vztahu k objemu HDP. Tento podíl v Plzeňském kraji v roce 2023 dosáhl hodnoty 1,7 %, což bylo mírně pod republikovým průměrem (1,8 %). Z hlediska zdrojů financování se na celkových nákladech na výzkum a vývoj podílely v Plzeňském kraji podnikatelské zdroje ve výši 4 264,1 mil. Kč, tj. 75,6 %, veřejné domácí zdroje 1 140,8 mil. Kč, tj. 20,2 %, veřejné zdroje z EU 213,3 mil. Kč, tj. 3,8 %.

Nejvyšší část výdajů na výzkum a vývoj byla realizována v podnikatelském sektoru.

Ve **struktuře výdajů prováděných podle sektorů** se na celkových výdajích na výzkum a vývoj nejvíce podílel podnikatelský sektor s 4 452,9 mil. Kč, tj. 79,0 % a druhý v pořadí byl vysokoškolský sektor s celkovou výší 1 092,4 mil. Kč, tj. 19,4 %. Nepatrné podíly pak tvořily výdaje v sektorech neziskovém soukromém (0,9 %) a vládním (0,8 %).

V rámci neinvestičních výdajů se ze 58,3 % jedná o mzdy zaměstnanců.

Neinvestiční výdaje v oblasti výzkumu a vývoje činily 5 275,6 mil. Kč, tj. 93,5 % z celkového objemu výdajů. V tomto případě se z 58,3 % (3 076,7 mil. Kč) jedná o mzdy zaměstnanců, zbytek poté tvoří například nákup materiálu, vybavení nebo služeb umožňující a podporující výzkum a vývoj. Z celkových neinvestičních výdajů připadlo na výdaje v sektoru podnikatelském 4 193,3 mil. Kč, tj. 79,5 % a vysokoškolském 997,3 mil. Kč, tj. 18,9 %. Plzeňský kraj se na neinvestičních výdajích na výzkum a vývoj v Česku podílel 3,9 %.

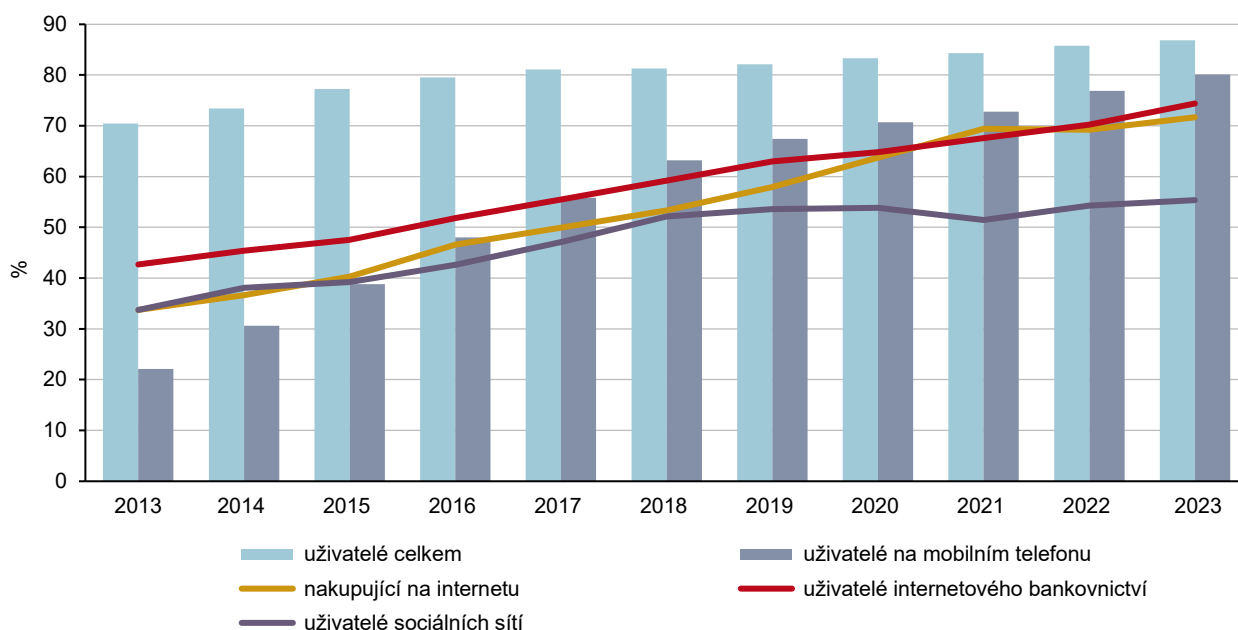
Investiční výdaje v kraji představovaly 364,1 mil. Kč.

V roce 2024 bylo v Plzeňském kraji vynaloženo na pořízení dlouhodobého hmotného (např. budov na laboratoře) i nehmotného majetku (software, licence atd.), tzv. **investičních výdajů**, v oblasti výzkumu a vývoje 364,1 mil. Kč, což představuje 6,5 % z celkových investic na výzkum a vývoj v kraji. Na investičních výdajích ČR se podílel Plzeňský kraj 3,4 %.

Hlavním centrem inovací a výzkumu je krajské město Plzeň.

Významným **centrem výzkumu a vývoje** je krajské město Plzeň. Nalezneme zde výzkumné týmy napříč obory ve firmách, výzkumných centrech, na fakultách a vědeckých pracovištích. Západočeská univerzita zde v roce 2000 zřídila Nové technologie – výzkumné centrum, které se orientuje na potřeby průmyslových podniků, a to nejen v Plzeňském regionu. Lokalizováno je zde i pracoviště zabývající se výzkumem v oblasti zdravotnictví, a to od roku 2014 Biomedicínské centrum Lékařské fakulty Univerzity Karlovy, které je zaměřeno mimo jiné na výzkum a vývoj v oblasti nahrazování a regenerace orgánů. V roce 2024 se celkové výdaje na výzkum a vývoj podílely 57,6 % v aplikovaném výzkumu, více než třetina směřovala do experimentálního výzkumu a menší podíl 7,4 % byl vynaložen v základním výzkumu. V roce 2024 bylo v Plzeňském kraji přiznáno 19 patentů. Podíl přiznaných patentů v Plzeňském kraji představoval 5,1 % ze všech přiznaných patentů v republice.

Graf 3.8 Uživatelé internetu ve věku 16 let a více v Plzeňském kraji¹⁾

¹⁾ podíl z počtu obyvatel kraje ve věku 16 let a více; počítáno jako tříleté klouzavé průměry

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci

Více než tři čtvrtiny domácností v Plzeňském regionu dávají přednost přenosnému počítači.

V Plzeňském kraji využívalo v roce 2023¹⁹ **osobní počítač** 82,6 % domácností. Od roku 2018 vzrostl tento podíl o 3,5 p. b. Z hlediska typu přístroje pak 76,2 % domácností využívá přenosný počítač, naopak méně oblíbeným se stává počítač stolní, jehož podíl v domácnostech klesl na 26,4 %. Podíl domácností **vybavených vysokorychlostním internetem** již od roku 2018 převažuje nad podílem domácností vybavených počítačem, což vypovídá o jeho využívání i z jiných zařízení. V roce 2023 činil v Plzeňském kraji podíl domácností s vysokorychlostním

¹⁹ Údaje jsou publikovány jako tříleté klouzavé průměry.

připojením k internetu 87,8 %, oproti republikovému průměru byl vyšší o 0,5 p. b. Meziročně se podíl domácností vybavených vysokorychlostním internetem zvýšil o 0,3 p. b. **Nákupy přes internet** realizovalo v regionu 71,7 % osob ve věku 16 let a více, krajský podíl je tak mírně pod hodnotou celorepublikového průměru (72,0 %). Meziročně tento podíl v Plzeňském kraji vzrostl o 2,5 p. b., což představuje čtvrtý nejvyšší nárůst ve srovnání s ostatními regiony Česka. Trvale však dochází ke zvyšování podílu uživatelů internetového bankovníctví, který v roce 2023 dosáhl v kraji hodnoty 74,4 %. Uživatelů sociálních sítí starších 16 let bylo v Plzeňském kraji přes 55 %.

Ekonomické subjekty

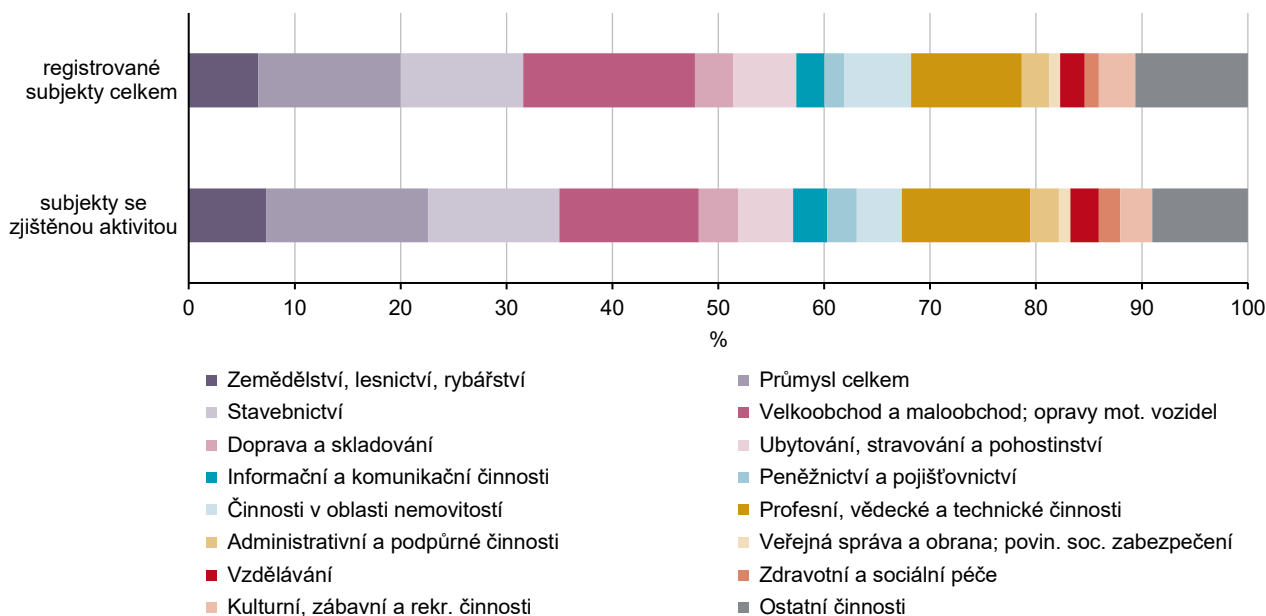
Počet registrovaných ekonomických subjektů meziročně vzrostl o více než 800 jednotek.

RES evidoval k 31. 12. 2024 v Plzeňském kraji celkem 137 926 ekonomických subjektů, ve srovnání s rokem 2023 počet subjektů vzrostl o více než 800 jednotek (o 0,6 %). Celkově bylo v Česku zaznamenáno navýšení o 35,7 tisíc ekonomických subjektů (o 1,3 %). Ve všech krajích kromě Karlovarského (pokles o 94 subjektů) došlo v registru k nárůstu počtu ekonomických subjektů, nejvíce v Praze (o 16 369 jednotek), nejméně pak v kraji Libereckém (o 174 jednotek).

Aktivita byla zjištěna u 57,4 % subjektů se sídlem v kraji.

Z celkového počtu ekonomických subjektů v regionu vykazovalo aktivitu jen 79 191 subjektů, tj. 57,4 %. Podle podílu zjištěné aktivity se Plzeňský kraj v porovnání s ostatními regiony umístil na třetím nejnižším místě. Nižší aktivitu vykazovaly jen kraje Karlovarský (51,8 %) a Ústecký (55,3 %). Nejvyšší podíl aktivních subjektů byl zaznamenán na Vysočině (63,7 %). V Česku bylo z celkového počtu 2 836 017 ekonomických subjektů 60,5 % aktivních.

Graf 3.9 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Plzeňském kraji k 31. 12. 2024 (subjekty s uvedenou činností)

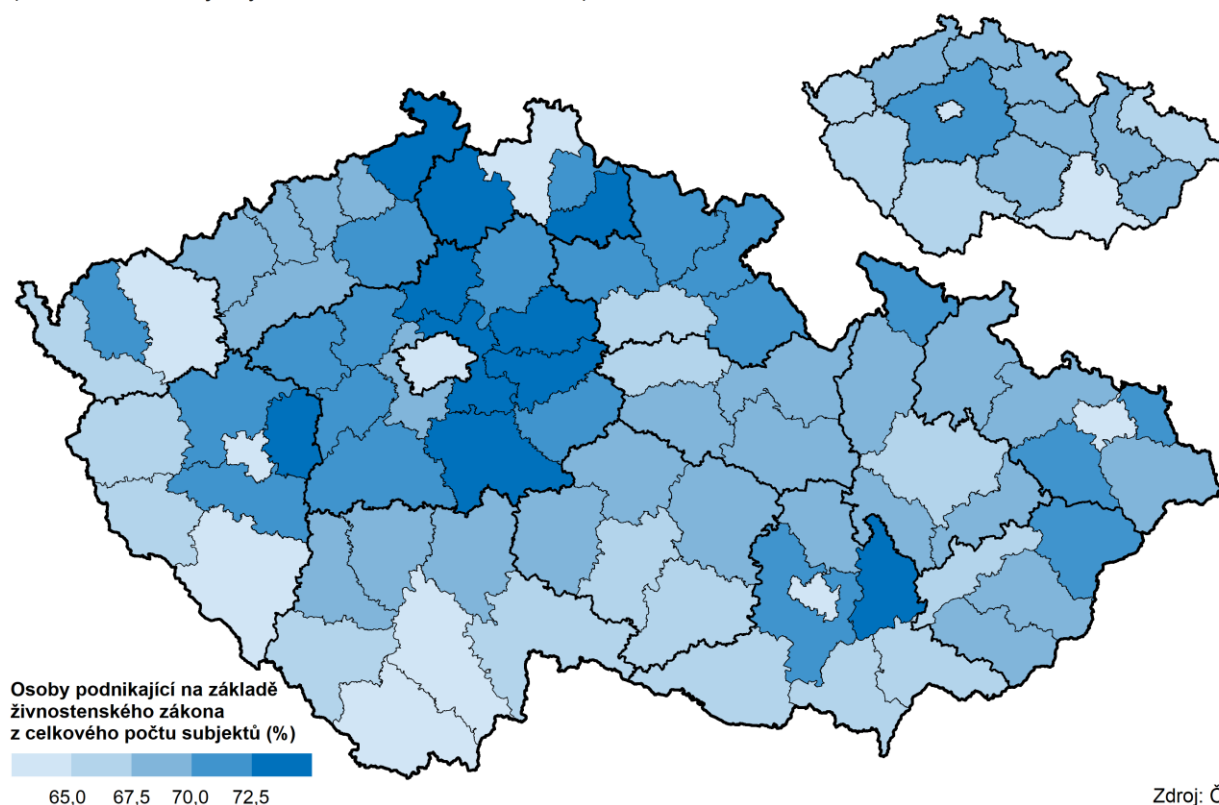

Nejvíce subjektů působilo v oblasti velkoobchodu, maloobchodu včetně oprav a údržby motorových vozidel.

Podle **převažující ekonomické činnosti** je registrováno v Česku nejvíce subjektů v oblasti velkoobchodu a maloobchodu včetně oprav a údržby motorových vozidel. V Plzeňském kraji se toto odvětví podílí 15,7 % na celkovém počtu ekonomických subjektů. Dalším majoritně zastoupeným odvětvím v našem regionu je průmysl (13,0 %), který tvoří především zpracovatelský průmysl, a to 83,8 % z průmyslu celkem. V neposlední řadě je důležitým odvětvím stavebnictví s podílem 11,2 %. Ve

srovnání s rokem 2023 došlo v regionu k poklesu počtu ekonomických subjektů v pěti odvětvích členěných podle převažující ekonomické činnosti. Odvětví velkoobchodu a maloobchodu včetně oprav a údržby vozidel zaznamenalo nejvyšší úbytek subjektů, a to o 1 290 jednotek (o 5,6 %). Mírný pokles zaznamenala také odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství (o 1,1 %); průmysl celkem (o 0,7 %); ubytování, stravování a pohostinství (o 0,5 %) a také veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení (o 0,3 %). Nejvyšší meziroční nárůst počtu ekonomických subjektů nastal u odvětví s převažující činností administrativní a podpůrné činnosti, a to o 7,7 %. Více jak 5% nárůst počtu jednotek byl jednotlivě registrován v odvětvích doprava a skladování; peněžnictví a pojišťovnictví; informační a komunikační činnosti; vzdělávání nebo kulturní, zábavní a rekreační činnosti.

Podíl živnostníků v okresech a krajích k 31. 12. 2024 (ekonomické subjekty se sídlem na daném území)

U živnostníků lze již v roce 2024 spatřit lehké oživení, meziročně jejich počet vzrostl o 0,1 %.

Nejpočetnější skupinu registrovaných subjektů v Plzeňském kraji podle **právní formy** tvoří stále živnostníci. K 31. 12. 2024 bylo evidováno celkem 89 903 fyzických osob podnikajících dle živnostenského zákona, což představuje téměř dvoutřetinový podíl z celkového počtu ekonomických subjektů v kraji. V pořadí druhou významnou skupinu subjektů zastupují společnosti s ručením omezeným, které se podílí 13,4 % na celkovém počtu subjektů v regionu. Z porovnání mezi jednotlivými okresy v kraji je evidentní, že výhodné lokality krajského města využívá většina subjektů. Obchodní společnosti tvoří v okresech Plzeň-město, Plzeň-jih a Plzeň-sever téměř tři čtvrtiny z celkového počtu společností tohoto typu v Plzeňském kraji. Také živnostníci jsou více soustředěni na Plzeňsku, bylo jich zde evidováno 61,6 %. V roce 2024 pokračuje nadále klesající trend u družstev, v meziročním srovnání je zaznamenán úbytek o 1,1 %. U subjektů zahraničních fyzických osob byl také evidován mírný meziroční pokles, a to o 0,8 %. Rostoucí tendence nadále trvá u společenství vlastníků jednotek (o 2,5 %) nebo obchodních společností (o 2,4 %).

Z obchodních společností se jednalo především o společnosti s ručením omezeným, kterých bylo v roce 2024 registrováno o 2,6 % více než v roce předchozím. Kromě výše uvedených kategorií vzrostl i počet evidovaných zemědělských podnikatelů a svobodných povolání, ve srovnání s rokem 2023 se jedná o nárůst o 1,2 %, respektive o 0,9 %. V souvislosti s postupným zřizováním datových schránek pro všechny osoby vedené v registru osob docházelo na začátku roku 2023, a to především v 1. čtvrtletí, k plošnému rušení činností zvláště živnostníků. V roce 2024 lze již spatřit lehké oživení právě v kategorii živnostníků. Jejich počet meziročně vzrostl o 0,1 %.

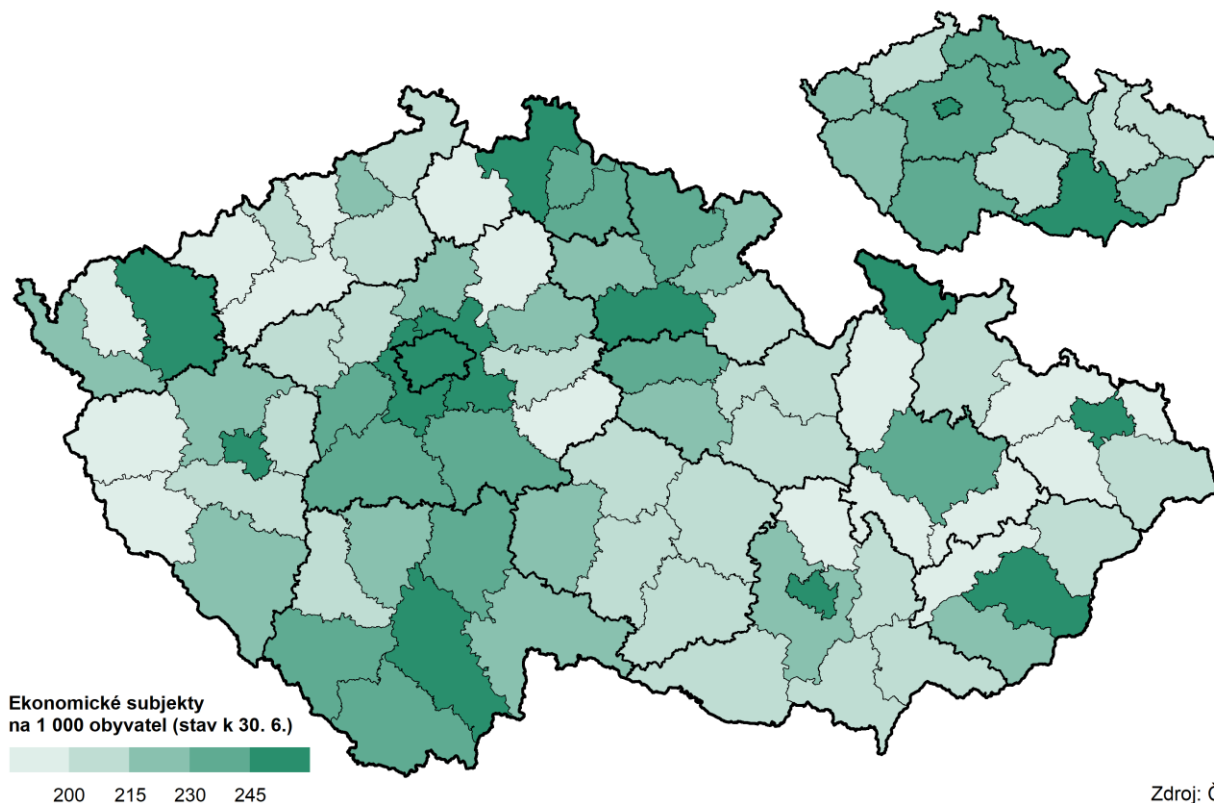
V Plzeňském kraji působilo k 31. 12. 2024 na 139 podniků s 250 a více zaměstnanci, což bylo meziročně o 14 subjektů více.

Podle **velikostní kategorie počtu zaměstnanců** jsou v Plzeňském kraji nejpočetněji zastoupeny tzv. mikropodniky, tedy subjekty do 10 zaměstnanců, jichž bylo k 31. 12. 2024 v RES evidováno 12 670. Více než polovina subjektů neuvádí počet zaměstnanců a subjekty vedené bez zaměstnanců tvoří podíl 35,7 %. V roce 2024 působilo v kraji 139 podniků, tedy o 14 subjektů více než v předchozím roce, které zaměstnávaly 250 a více zaměstnanců, přičemž více než polovina těchto ekonomických subjektů se vyskytuje na území okresu Plzeň-město (72).

Počet vzniklých subjektů meziročně mírně vzrostl, zásadní byl však pokles zaniklých subjektů oproti přechozímu roku 2023.

V registru ekonomických subjektů bylo v roce 2024 v Plzeňském kraji zaznamenáno 5 369 **vzniklých** subjektů a 4 923 **zaniklých**. Meziročně došlo v počtu vzniklých subjektů k mírnému růstu, zásadní byl však pokles zaniklých subjektů. Právě v kategorii zaniklých subjektů se v roce 2023 zásadně promítnul velký pokles počtu živnostníků, kteří tvořili 92,2 %, tj. 16 438 zaniklých subjektů ve zmíněném roce. Na celkovém počtu vzniklých subjektů v Česku (125 391) se podílely vzniklé subjekty v Plzeňském kraji 4,3 %. Z celkového počtu zaniklých subjektů v ČR (99 261) tvořily zaniklé subjekty Plzeňského kraje 5,0 %.

Intenzita podnikatelské aktivity v okresech a krajích v roce 2024 (ekonomické subjekty se sídlem na daném území)

Zemědělství

V roce 2023 došlo k meziročnímu snížení produkce zemědělského odvětví o 10,0 %.

Produkce zemědělského odvětví, kterou se rozumí souhrn zemědělských výrobků a zemědělských služeb vyprodukovaných zemědělskými subjekty a vedlejší neoddělitelné činnosti, dosáhla v Plzeňském kraji v roce 2023 hodnoty 14,1 mld. Kč, meziročně došlo ke snížení o 10,0 %. Po dlouholetém postupném nárůstu došlo k poklesu ve všech krajích, nejzásadněji v Moravskoslezském (o 14,2 %) a v Olomouckém (o 12,3 %), a také na republikové úrovni (o 7,9 %). Jiný pohled, oproštěný od cenových vlivů, nabízí produkce zemědělského odvětví vyjádřená ve stálých cenách. V Plzeňském regionu zemědělská produkce ve stálých cenách v roce 2023 meziročně klesla jen mírně (o 2,5 %) a obdobný byl i celorepublikový trend. V Česku došlo k meziročnímu poklesu produkce o 0,5 %.

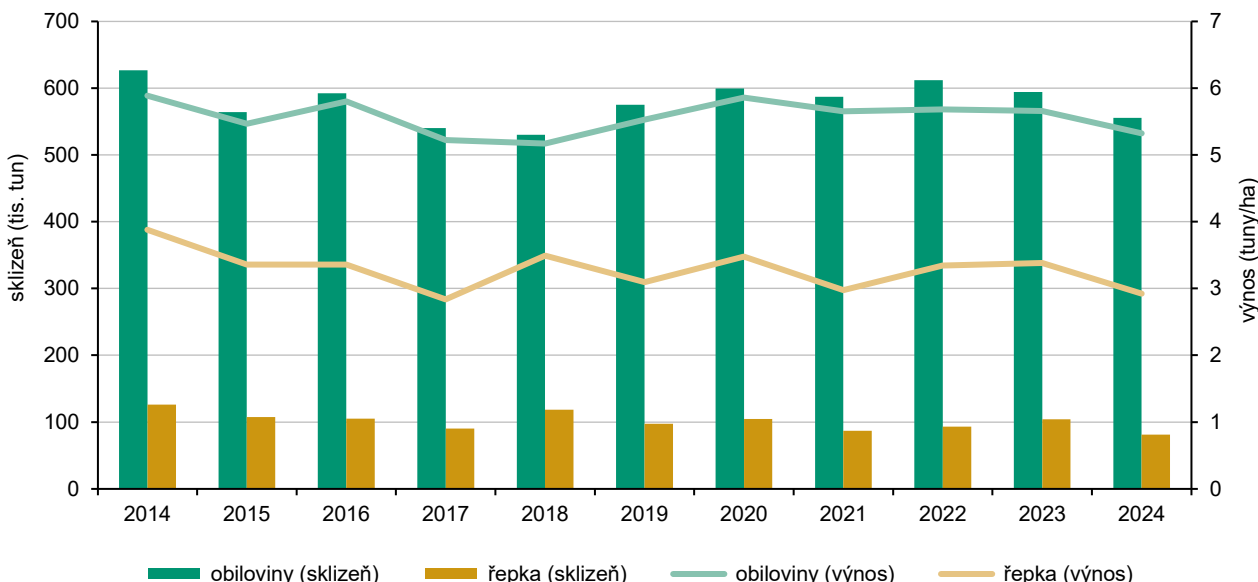
Intenzita zemědělské produkce v kraji meziročně klesla o 11,2 %.

Na celkové produkci zemědělského odvětví Česka (v běžných cenách) se Plzeňský kraj v roce 2023 podílel 8,0 %, což představuje obdobnou hodnotu jako v předchozím roce. Podíl rostlinné produkce na celkové zemědělské produkci v roce 2023 představoval 43,9 % (6,2 mld. Kč), živočišné produkce 51,1 % (7,2 mld. Kč). **Intenzita zemědělské produkce** vyjádřená produkcí zemědělského odvětví na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy dosáhla v Plzeňském kraji hodnoty v běžných cenách 43 490 Kč. Meziročně tento ukazatel klesl o 11,2 %.

Výměra obhospodařované orné půdy se od roku 2022 mírně navyšuje.

K 31. 5. 2024 byla registrována výměra obhospodařované **zemědělské půdy** o rozloze 325 884 ha a byl zaznamenán její mírný nárůst o 0,8 % oproti roku 2023. Z celkové plochy obhospodařované zemědělské půdy připadlo 63,9 % na půdu ornou. Její podíl se v průběhu let snižoval a následně stagnoval až do roku 2021 a od té doby naopak mírně narůstá. Meziročně se výměra obhospodařované orné půdy zvýšila o 1,4 %, tj. o 2 928 ha.

Graf 3.10 Sklizeň a hektarové výnosy obilovin a řepky v Plzeňském kraji

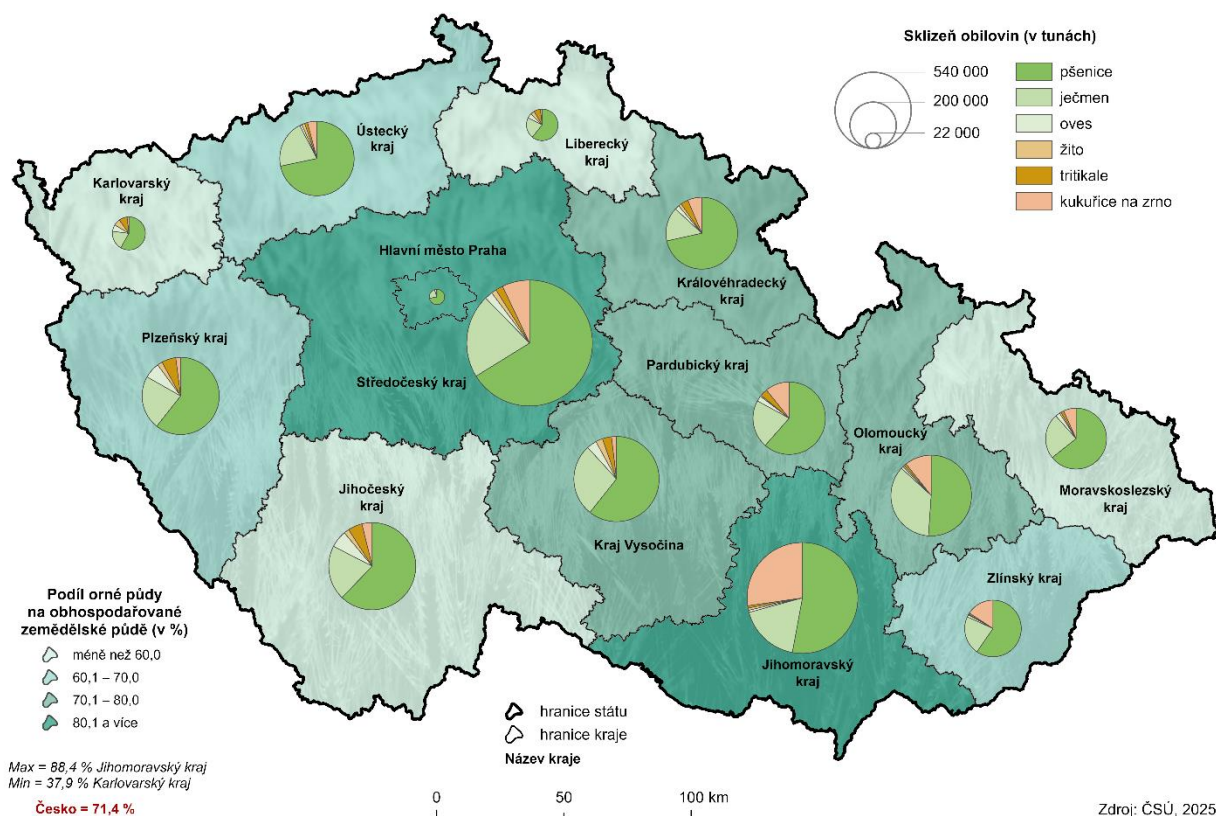
Meziročně vzrostly osevní plochy pšenice a ječmene, ale klesly u ovsa a žita.

Z dlouhodobého pohledu docházelo k poklesu **osevní plochy** a až v posledních deseti letech se výměra osevních ploch stabilizovala. K 31. 5. 2024 dosáhla výměra osevní plochy v Plzeňském kraji hodnoty 197,9 tis. ha, což představuje meziroční

²⁰ Údaje roku 2024 zatím nejsou k dispozici, data za rok 2023 jsou semidefinitivní.

mírné navýšení o 0,8 %. Obdobný dlouhodobý vývoj je patrný i v případě osevní plochy obilovin, která však naopak meziročně mírně klesla o 2,0 % na hodnotu 103,5 tis. ha. Pokles osevních ploch obilovin byl ovlivněn zejména snížením ploch pšenice o 2 997 ha (o 4,9 %) a ječmene o 97,3 ha (o 0,4 %). Naopak meziročně vzrostly osevní plochy ovsa (o 525 ha, tj. o 5,9 %) a žita (o 70,9 ha, tj. o 2,7 %). K meziročnímu růstu, a to o 14,0 %, tedy o 6 803 ha, došlo v případě osevních ploch pčnin a brambor (o 12,8 %, tj. o 125,5 ha). Naopak pokles byl patrný u olejnin nebo u řepky, v obou případech došlo ke snížení o více než tři tisíce ha osevní plochy.

Sklizeň obilovin podle krajů v roce 2024

Meziročně se výrazněji zvýšila sklizeň ovsa a brambor.

V roce 2024 bylo z výměry **sklizňové plochy** obilovin 104,3 tis. ha sklizeno v Plzeňském kraji 555,6 tis. tun obilovin, což znamená meziroční pokles o 6,5 %. Produkce pšenice, která tvoří 60,6 % z celkové sklizně obilovin v regionu, se snížila o 10,7 %, k poklesu došlo ve všech 14 krajích. Druhou nejčastěji pěstovanou obilninou v Plzeňském kraji je ječmen, jehož sklizeň meziročně klesla o 12,5 %, ke snížení došlo v 11 krajích a republice celkem. K výraznému přírůstku sklizně, v regionu konkrétně o 49,0 %, došlo naopak v případě ovsa, neboť i jeho sklizňová plocha zde meziročně narostla. Zvýšení sklizně ovsa bylo evidováno ve všech krajích Česka, na celorepublikové úrovni došlo k nárůstu dokonce o 69,2 %. Produkce brambor se v Plzeňském kraji mezi lety 2018–2021 zvyšovala a na konci tohoto období dosáhla zatím nejvyšší hodnoty od roku 2006. V následujícím roce už byl zaznamenán mírný pokles, který se poté výrazněji projevil mezi lety 2022/2023, kdy úbytek sklizně brambor činil 27,3 %. Nyní se vrací k hodnotě roku 2019 a meziročně vzrostla o 15,8 %, přičemž nárůst byl zaznamenán ve 12 krajích i v Česku celkem. Naopak k poklesu produkce došlo v případě řepky o 22,2 %, což byl třetí nejnižší meziroční pokles a ke snížení došlo ve všech 14 krajích.

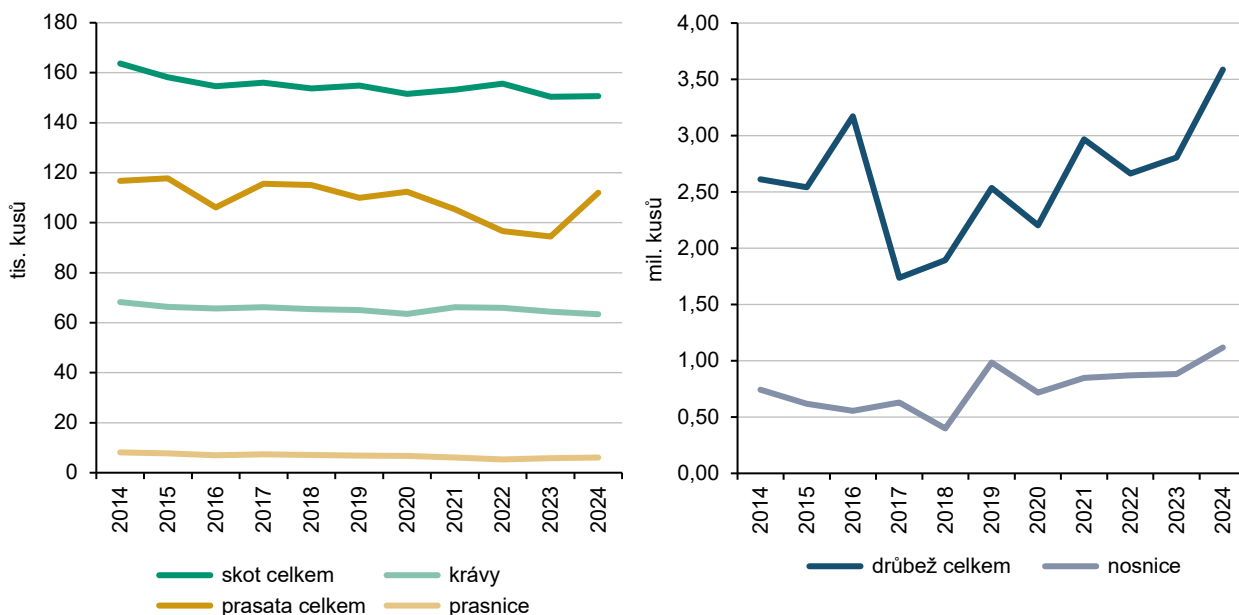
Kromě ovsa byl zaznamenán pokles výnosů u všech obilovin.

Výnos obilovin meziročně mírně klesl na hodnotu 5,32 t/ha, což je pátá nejnižší hodnota v porovnání krajů Česka. Vůči celorepublikovému průměru byl výnos v Plzeňském kraji o 0,43 t/ha nižší, tj. o 7,4 %. Nárůst zaznamenaly pouze výnosy ovsa, které vzrostly o 40,8 % na 3,89 t/ha, v dlouhodobém vývoji je to druhá nejvyšší hodnota po roce 2020 (3,99). Celorepublikový průměr výnosů ovsa meziročně vzrostl dokonce o 38,3 % na 3,81 t/ha. U všech ostatních obilovin došlo k poklesu, u ječmene to bylo o 12,2 %, u žita o 10,7 %, u triticales o 8,9 % a u pšenice o 6,1 %. Ke zvýšení výnosů naopak došlo v případě kukuřice na zrno, a to o 6,8 % na 7,96 t/ha, přičemž nárůst byl zaznamenán u všech 14 krajů.

V Plzeňském kraji byly v roce 2024 evidovány nejnižší výnosy luskovin v dlouhodobé časové řadě.

Kromě obilovin byl významný pokles výnosů o 15,5 % evidován u luskovin a bílkovinných plodin na zrno, kde se hodnota snížila na 1,55 t/ha, přičemž to je nejnižší hodnota v kraji mapována v dlouhodobé časové řadě. Mírný nárůst byl naopak zjištěn v případě brambor, jejichž výnos evidovaný v Plzeňském kraji meziročně vzrostl o 2,7 % na hodnotu 28,92 t/ha. Obdobné to bylo i na celorepublikové úrovni, kde hodnota výnosů brambor dosáhla 28,82 t/ha. Výnosnost řepky se naopak v kraji meziročně snížila o 13,5 % na hodnotu 2,92 t/ha, což byla však nižší hodnota než v Česku celkem, kde došlo ke snížení o pětinu na 2,76 t/ha.

Graf 3.11 Hospodářská zvířata v Plzeňském kraji (k 31. 12.)

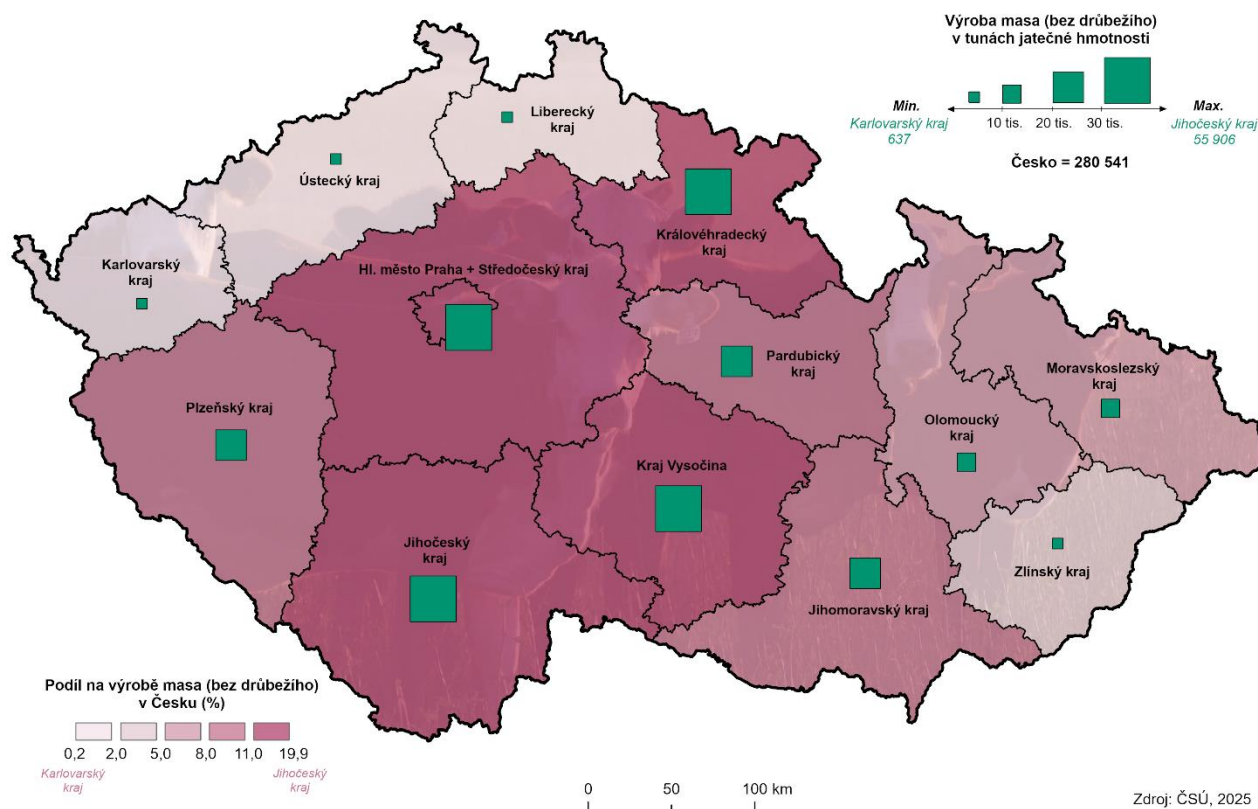
Celkový počet skotu v kraji meziročně mírně vzrostl, ale počet krav se snížil. Vzrostl také počet prasat i prasnic.

K 31. 12. 2024 bylo v kraji evidováno 150 574 ks skotu, meziročně se tak jejich počty mírně zvýšily o 0,2 %, tj. o 248 ks. K nárůstu došlo u těchto **hospodářských zvířat** kromě Libereckého a Královéhradeckého kraje ve všech regionech Česka. Na celorepublikové úrovni představovalo navýšení 2,0 % a dostalo se až na hodnotu 1 394 414 ks. U počtu krav dochází k mírnému poklesu jen ve dvou krajích, v tom Plzeňském jich meziročně ubylo 1,7 %, druhý byl Liberecký. Z celkového počtu 63 363 ks krav v regionu se z 59,0 % jedná o krávy dojené, jejichž počet se také meziročně mírně snížil. U stavu prasat naopak došlo meziročně ke zvýšení o 18,5 % na počet 111 947 ks, čímž dochází téměř k návratu k hodnotě roku 2020. Počet prasnic, které tvoří pouze 6,2 % chovu, však ve srovnání s rokem 2022 narostl o 10,1 %, tj. o 540 ks na hodnotu 5 872 ks. Na celorepublikové úrovni došlo naopak k mírnému nárůstu stavu prasat o 1,7 % na 6 106 ks.

Výroba masa v kraji meziročně vzrostla, v porážce prasat byl region sedmý.

Výroba masa v jatečné hmotnosti (bez drůbežího) v kraji meziročně vzrostla a na hodnotě celého Česka se podílela 8,1 %. Mezi 14 regiony země bylo nejvíce masa vyrobeno v Jihočeském a nejméně v Karlovarském kraji, přičemž nejvíce se vyprodukuje masa vepřového. Plzeňský region se v počtu poražených prasat v roce 2024 (140,6 tis. ks) zařadil na sedmé místo.

Výroba masa (bez drůbežího) podle krajů v roce 2024

V Plzeňském kraji došlo k výraznému meziročnímu nárůstu stavu drůbeže o 27,8 %.

Počet **drůbeže** v kraji meziročně vzrostl více než o čtvrtinu (o 27,8 %), což znamená nárůst o 780 601 ks na hodnotu 3 586 211 ks. Od roku 2017, kdy české chovy poznamenal výskyt ptačí chřipky, dochází k postupnému kolísavému růstu stavu drůbeže. K meziročnímu navýšení počtu kusů drůbeže docházelo v roce 2024 v 8 krajích, Plzeňský region se zařadil na třetí pozici, na celorepublikové úrovni došlo k nárůstu o 17,8 %. Drůbež tvoří z 31,1 % nosné slepice, jejichž počet se za posledních deset let zvýšil více než o polovinu (o 50,4 %) na hodnotu 1 116 355 ks. Stav ovcí v kraji dosáhl k 31. 12. 2024 podle Integrovaného zemědělského registru s omezením na aktivní podniky hodnoty 14 258 ks a koz 2 056 ks.

Meziročně se v kraji snížila intenzita chovu skotu, ale u prasat došlo k navýšení hodnoty tohoto ukazatele.

Intenzita chovu skotu²¹ se v Plzeňském kraji meziročně snížila na 46,2 ks na 100 ha obhospodařované zemědělské půdy. Plzeňský kraj má pátou nejvyšší hodnotu v rámci Česka za krajem Vysočina, Jihočeským, Pardubickým a Libereckým. Ukazatel intenzity chovu prasat²² měl v retrospektivním pohledu spíš klesající trend, což koresponduje s obdobným trendem stavu prasat. V roce 2024 však dosáhl ukazatel hodnoty 53,7 ks na 100 ha obhospodařované orné půdy a došlo k navýšení.

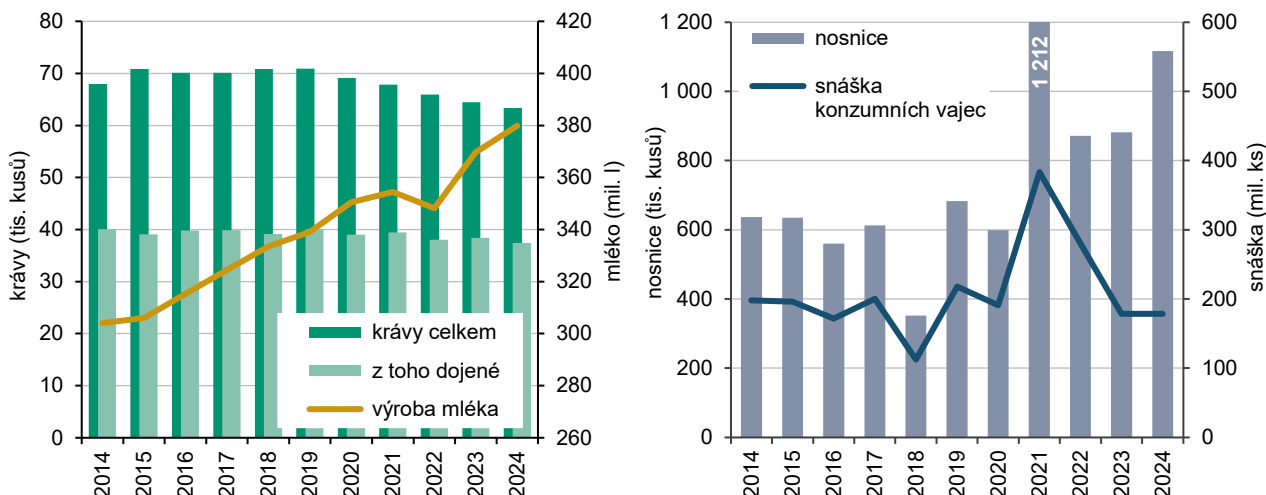
²¹ podíl stavu skotu (k 1. 4. 2024) na 100 ha obhospodařované zemědělské půdy (k 31. 5. 2024)

²² podíl stavu prasat (k 1. 4. 2024) na 100 ha obhospodařované orné půdy (k 31. 5. 2024)

Snáška konzumních vajec se oproti roku 2023 zvýšila téměř o 70 %.

V roce 2024 dosáhla **průměrná snáška konzumních vajec** v zemědělském sektoru kraje na jednu slepici hodnoty 321,6 vajec, což je ve srovnání s předchozím rokem mírné snížení. Plzeňský region se ve snášce vajec na jednu slepici umístil na třetím místě v mezikrajském srovnání po kraji Zlínském (324,7 ks) a Karlovarském (322,7 ks) a zároveň výrazně nad průměrem Česka (314,0 ks). Celková snáška konzumních vajec se však v kraji meziročně významně zvýšila dokonce o 69,7 % na 303 136 tis. ks. Plzeňský kraj se na celorepublikové produkci podílel 19,8 %, což představovalo třetí nejvyšší podíl ve srovnání s ostatními regiony Česka.

Graf 3.12 Stavby krav a výroba mléka, stavy nosnic a snáška konzumních vajec v Plzeňském kraji

Průměrná roční dojivost krávy v Plzeňském kraji dosáhla hodnoty 9 726,4 l a stále se zvyšuje.

Celková **produkce mléka** v kraji, která dosáhla hodnoty 379 855 tis. litrů, se meziročně zvýšila o 2,7 %. Jednalo se tak o čtvrtou nejvyšší produkci mléka ve srovnání s ostatními kraji Česka. Nejvyšší produkce mléka je již tradičně mapována v Kraji Vysočina, kde dosáhla výše 657 520 tis. l. Na celorepublikové produkci mléka se Plzeňský kraj podílel 11,0 %. Průměrná roční dojivost krávy (dojnice) se v roce 2024 zvýšila o 2,7 % na 9 726,4 l a je zde zřejmý dlouhodobě rostoucí trend. Nejvyšší dojivosti bylo dosaženo v Moravskoslezském kraji, kde v roce 2024 bylo nadojeno v průměru 10 968,3 l mléka na jednu krávu.

Lesnictví

Intenzita zalesňování se zvyšuje, kvantita však převažuje nad kvalitou.

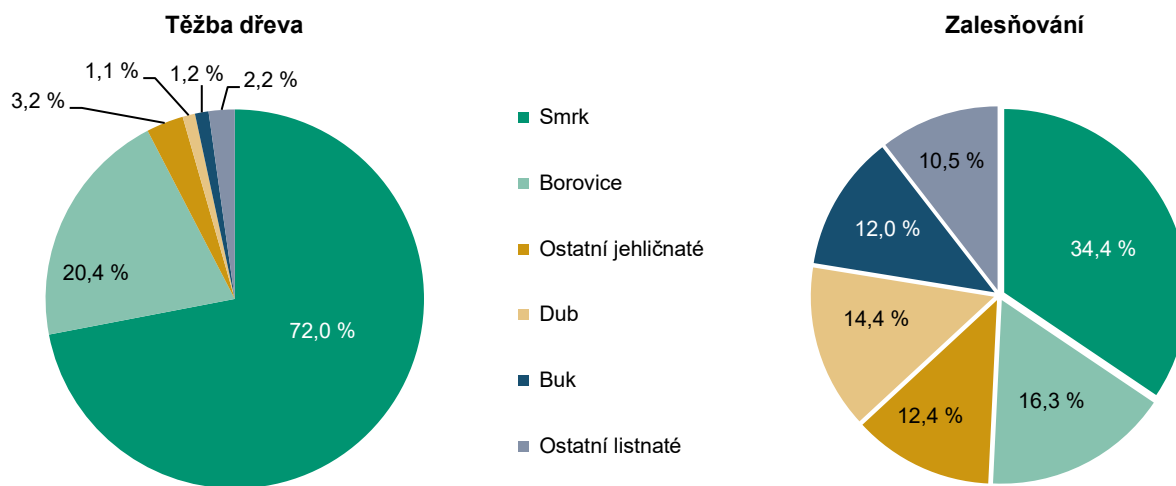
K 31. 12. 2024 lesní pozemky v Plzeňském kraji zaujímaly rozlohu 309,5 tis. ha, tj. 40,5 % z celkové rozlohy kraje. Významný podíl na ploše lesních pozemků v kraji má díky pohoří Šumava okres Klatovy, kde se jich nachází 27,3 %. Větší podíl na zalesněnosti regionu mají také okresy Tachov (19,5 %) a Plzeň-sever (16,8 %). Na Rokycansku tvoří lesní pozemky téměř polovinu plochy okresu (Křivoklátsko a Brdy). Z dlouhodobého pohledu má výměra lesních ploch mírně rostoucí trend s výjimkou významnějšího meziročního nárůstu mezi lety 2015 a 2016, který souvisel se zrušením vojenského újezdu Brdy. Jeho části, které jsou převážně zalesněné, byly ze Středočeského kraje přičleněny k okresu Rokycany a Plzeň-jih. Na celkové výměře lesů v Česku se Plzeňský kraj podílel 11,5 %, což je druhý největší podíl v mezikrajském porovnání po Jihočeském kraji (14,2 %), třetí byl kraj Středočeský s podílem 11,2 %. Ostatní regiony se pohybovaly v rozmezí 5,0–7,8 % kromě Prahy, kde byl podíl samozřejmě nejnižší.

Při zalesňování převažovaly v regionu jehličnany, nejčastěji smrky.

V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 **zalesněno** celkem 3 291 ha, což je o 189 ha méně než v předchozím roce, kdy se jednalo o nejvyšší hodnotu od roku 2000. Při zalesňování, tedy vytváření lesa umělou cestou, převažovaly v regionu jehličnaté dřeviny v rozsahu 2 077 ha. Konkrétně šlo nejčastěji o smrky (1 133 ha), které jsou

z pohledu ekonomické rentability nejefektivnější díky rychlému růstu, ale zároveň jsou také dřevinou nejvíce náchylnou na klimatické změny. Zbytek zalesňování tvořily dřeviny listnaté (1 213 ha), převažovaly duby (475 ha) a buky (393 ha). Ačkoli se intenzita zalesňování zvyšuje mimo jiné i kvůli zalesňování holin vzniklých po kůrovcové kalamitě, je potřeba se vyvarovat vytváření jehličnatých smrkových monokultur. Spíše než na kvantitu by měl být větší důraz kladen na druhovou pestrost. Přestože je v průběhu vývoje zřejmé snižování plochy jehličnatých dřevin ve prospěch těch listnatých, jedná se o pomalý proces a stále tak plochy jehličnatých dřevin tvoří v Plzeňském kraji 81,9 % (tj. 245,5 tis. ha). Kromě zalesňování zahrnovala péče o lesní porosty v kraji v roce 2024 také **prořezávky** (výchovní zásah v mladých porostech, snížení hustoty porostu a jeho zdravotní úprava) provedené na 5 238 ha a **probírky** (výchovní zásah u starších porostů, zvýšení jejich stability a kvality) na 9 848 ha. **Přirozenou obnovou**, tedy samovolným vytvářením nového lesa z náletu a opadu semen z mateřských stromů, prošlo 651 ha lesa, což je o 79 ha více než v roce předešlém.

Graf 3.13 Těžba dřeva a zalesňování v Plzeňském kraji

Pozn.: těžba v m³ bez kůry, zalesňování v ha

Plzeňský region se podílí na těžbě dřeva v Česku 12,6 %, což je druhý nejvyšší podíl mezi kraji.

Těžba dřeva dosáhla v Plzeňském kraji v roce 2024 výše 2,3 mil. m³ b. k. (bez kůry), což znamenalo po výraznějším propadu mezi roky 2022 a 2023 mírný meziroční nárůst (o 2,9 %). Těžba jehličnatých dřevin představovala více než 95 %, zbytek objemu tvořily dřeviny listnaté (100 106 m³). Plzeňský kraj se podílel na celkové těžbě dřeva v Česku 12,6 %, což po Jihočeském regionu (14,9 %) znamenalo druhou nejvyšší těžbu v mezikrajském porovnání. Třetí pozici opět obsadil Středočeský kraj společně s Prahou, nejméně dřeva se pak vytěžilo na Ústecku a Liberecku. **Těžba nahodilá**, která vzniká za účelem zpracování stromů poškozených v důsledku působení škodlivých činitelů (vítr, sníh, námraza, hmyzí škůdci, houbové choroby apod.), se na celkové těžbě dřeva v Plzeňském kraji podílela 43,5 %. V průběhu vývoje je vidět několik výkyvů, kdy dochází k výraznému zvyšování nahodilé těžby. Jeden nastal v roce 2007, kdy došlo k rozšíření kůrovce a zároveň orkán Kyrill poničil lesy na Šumavě. Další výkyv je možné spatřovat kolem roku 2020, kdy suché roky podpořily další vlnu kůrovcové kalamity. Meziroční snížení nahodilé těžby mezi lety 2023 a 2024 představovalo 28,5 %. Z celkového objemu nahodilé těžby se v roce 2024 jednalo ze 43,4 % o **těžbu živelní** a ze 45,1 % o těžbu způsobenou hmyzími škůdci na porostech. Od roku 2021 je patrné výrazné snižování **nahodilé hmyzové těžby**, což poukazuje na zpomalení rozšiřování kůrovce mimo jiné i z důvodu příznivějšího počasí. Přesto měl Plzeňský region nejvyšší podíl hmyzové těžby ze zpracované nahodilé těžby dřeva celkem mezi

všemi 14 kraji a téměř pětina se podílel na celkové hodnotě za Česko. Naopak u živelní těžby jsme se zařadili až na deváté místo.

Průmysl

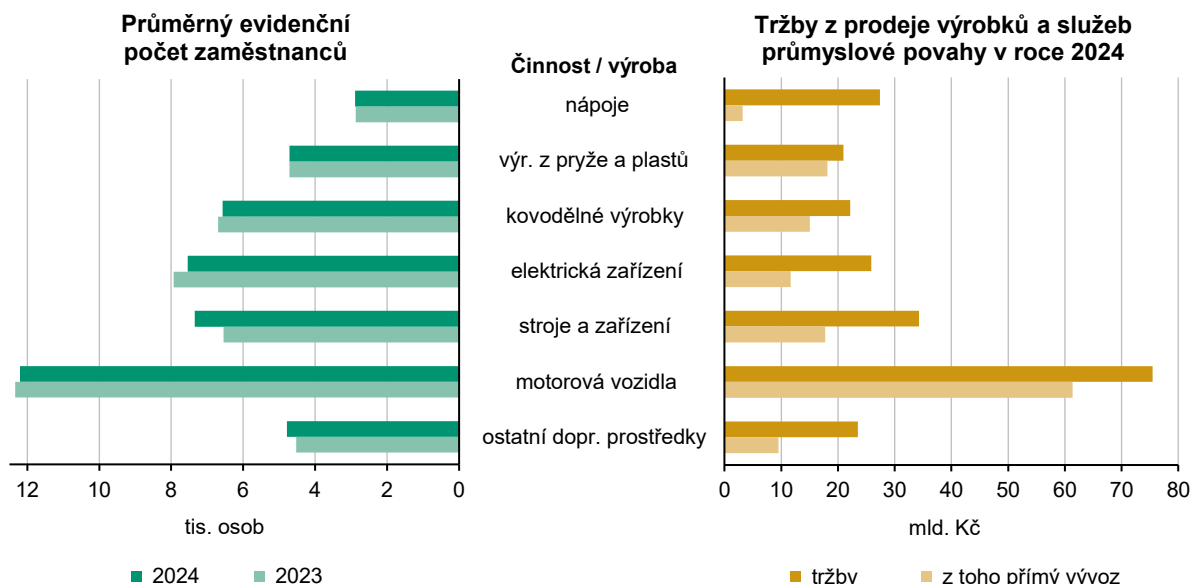
Zaměstnanců v průmyslu meziročně nepatrně ubylo, nejvíce jich pracuje ve výrobě motorových vozidel.

V roce 2024 mělo v Plzeňském kraji své sídlo 158 **průmyslových podniků** se 100 a více zaměstnanci, mezi ty největší patří ŠKODA TRANSPORTATION a.s., Plzeňský Prazdroj, a.s., International Automotive Components Group s.r.o. v Přešticiích a MD ELEKTRONIK spol. s r.o. v Chotěšově. To je o 1 podnik více než v předchozím roce a o 4 podniky více než v roce 2022. Dva velké průmyslové podniky přibýly ještě v Praze, v ostatních regionech se ale počty těchto subjektů meziročně snižovaly. Ačkoliv se počet podniků v kraji zvýšil, zaměstnanců v nich meziročně nepatrně ubylo, i když tento pokles byl nejnižší mezi regiony. Jen v Jihomoravském kraji se počet zaměstnanců zvýšil, a to o 1,1 %. V roce 2024 zaměstnávaly velké průmyslové firmy v Plzeňském kraji 58,0 tis. osob. Na celkovém **průměrném evidenčním počtu zaměstnanců v průmyslu** v Česku se ti plzeňští podíleli 7,3 %, což je šesté nejvyšší procento ve srovnání s ostatními regiony. Nejvíce osob v kraji pracovalo v podnicích zpracovatelského průmyslu s převažující činností výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů, výroba elektrických zařízení a výroba strojů a zařízení.

Průměrná mzda v průmyslu je čtvrtá nejvyšší mezi kraji.

Průměrná hrubá měsíční mzda v průmyslu se dlouhodobě zvyšuje, v roce 2024 dosáhla v Plzeňském regionu částky 48 213 Kč a meziročně tak vzrostla o 3 244 Kč. V mezikrajském porovnání se jednalo o čtvrtou nejvyšší mzdu, více brali jen zaměstnanci v Praze, ve Středočeském a Ústeckém kraji. Po vyloučení důvěrných údajů jsou v průměru nejlépe finančně ohodnoceni zaměstnanci podniků, jejichž převažující ekonomickou činností je výroba nápojů (72 167 Kč), výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení (57 054 Kč) a výroba strojů a zařízení (50 816 Kč).

Graf 3.14 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující činnosti zpracovatelského průmyslu v Plzeňském kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)

Meziroční růst tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v roce 2024 zpomalil jen na 0,9 %

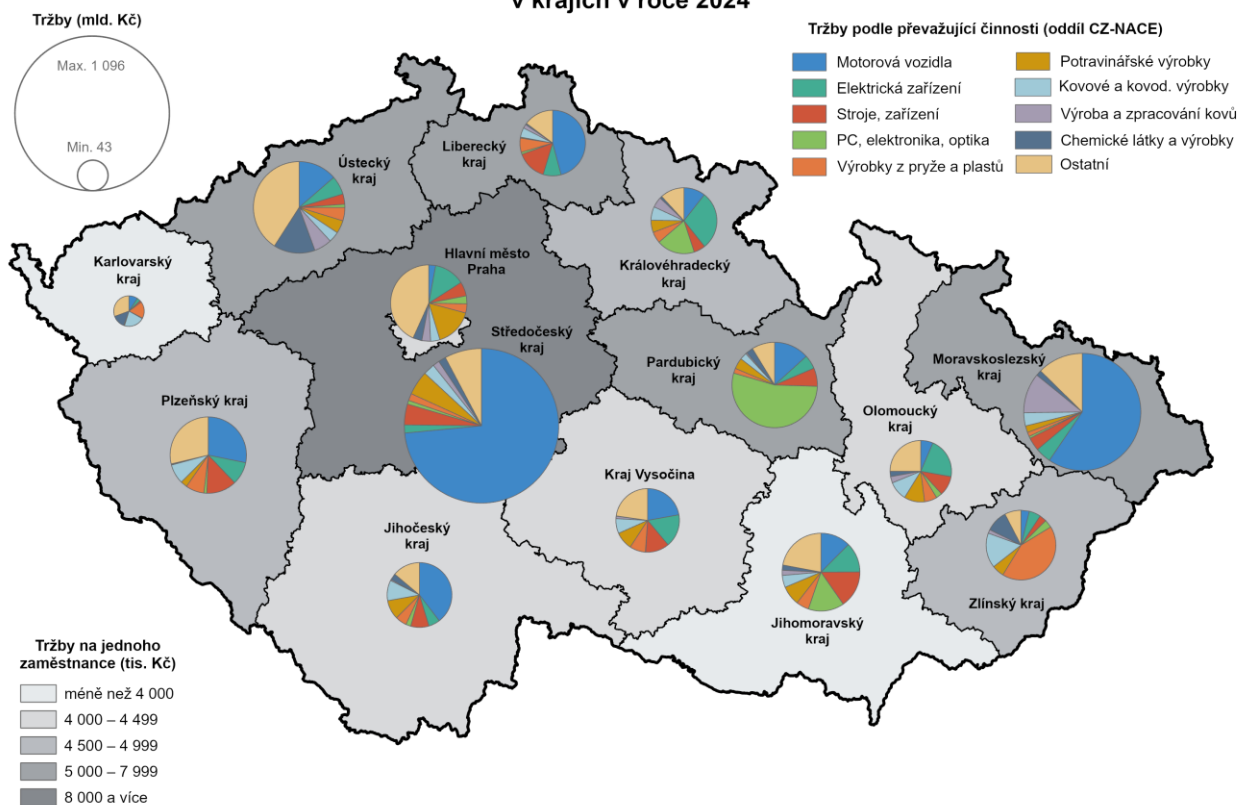
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (bez DPH) od roku 2019 v kraji klesaly a v covidovém roce 2020 dosáhly svého minima. Od té doby už zaznamenáváme jen jejich nárůst. V loňském roce dosáhly tržby z prodeje v Plzeňském regionu v běžných cenách hodnoty 274 690 mil. Kč. Zatímco v roce 2023 jsme patřili mezi tři kraje s dvojčíferným meziročním nárůstem, v roce 2024

tempo značně zpomalilo jen na 0,9 %. Na Pardubicku se zvýšily tržby z prodeje nejvíce, a to o 14,6 %. Naopak jejich pokles vykázaly kraje Karlovarský (o 9,8 %), Moravskoslezský (o 5,6 %), Královéhradecký a Jihočeský (shodně o 5,2 %). Plzeňský region se podílel 5,6 % na tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v celém Česku a pod hranicí 6 % se držíme od roku 2020.

V Plzeňském kraji vzrostly tržby ze zpracovatelského průmyslu v roce 2024 jen o 1,1 %, což bylo oproti předchozímu roku o 12,9 p. b. méně.

Rozhodující objem tržeb vytváří **zpracovatelský průmysl**. V Plzeňském kraji ho v roce 2024 reprezentovalo 156 podniků se 100 a více zaměstnanci, jejichž tržby se na celkových tržbách průmyslu podílely 97,5 %. Tržby ze zpracovatelského průmyslu činily 267 713 mil. Kč a meziročně vzrostly jen o 1,1 %, oproti předchozímu roku je to o 12,9 p. b. méně. V roce 2024 se tržby zvyšovaly nejvíce v odvětvích (po vyloučení důvěrných údajů) výroby pryžových a plastových výrobků, výroby motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů a výroby nápojů. Naopak značně poklesly u výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení a u výroby ostatních dopravních prostředků a zařízení. Nejsilnějším odvětvím zpracovatelského průmyslu v Plzeňském regionu je výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů, jehož tržby z prodeje dosáhly v roce 2024 hodnoty 75,5 mld. Kč. V době covidu si ale toto odvětví prošlo velmi těžkým obdobím. V roce 2020 zde tržby klesly téměř o 20 % a v roce 2021, kdy už téměř všechna odvětví v kraji vykazovala nárůst tržeb, o dalších necelých 5 %. Teprve v loňském roce se konečně podařilo dosáhnout předpandemické úrovně. Na výsledky z roku 2019 se nedostalo ještě odvětví výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení, jehož regionální význam ovšem v posledních pěti letech postupně upadá. Dalšími významnými odvětvími v Plzeňském kraji je výroba strojů a zařízení podílející se v roce 2024 na tržbách zpracovatelského průmyslu regionu 12,8 % a výroba nápojů s podílem 10,2 %.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2024

Podíl tržeb z přímého vývozu v Plzeňském kraji v roce 2023 klesl na 56,9 %.

V posledních letech **podíl tržeb z přímého vývozu** na tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v Plzeňském kraji postupně klesal z 64,0 % v roce 2019 na 56,9 % v roce 2023. Jen v loňském roce vzrostl na 58,5 %. Nejvyšší podíl tržeb z přímého vývozu registruje Královéhradecký kraj (73,6 %), nejnižší zase Praha (28,8 %). Stejný trend lze sledovat i ve zpracovatelském průmyslu, kde v roce 2024 podíl tržeb z přímého vývozu činil 59,5 %. Mezi podniky zpracovatelského průmyslu v Plzeňském kraji má nejvyšší hodnotu tohoto podílu (po vyloučení důvěrných údajů) odvětví ostatního zpracovatelského průmyslu (87,9 %), zpracování a výroby dřevěných výrobků kromě nábytku (86,8 %), výroby pryžových a plastových výrobků (86,6 %) či výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů (82,5 %). Naproti tomu ve výrobě nápojů tvoří tržby na přímý vývoz pouze 11,6 % a ve výrobě potravin 13,8 %.

I přes neustálý růst produktivity práce se Plzeňský region řadí na sedmé místo mezi kraji.

Produktivita práce vyjadřující podíl tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy na zaměstnance se v roce 2024 v kraji zvýšila o 1,3 % na 4 732 tis. Kč. I přesto, že tržby na 1 zaměstnance v regionu v posledních letech (kromě roku 2020) neustále rostou, řadíme se v produktivitě práce na sedmé místo. Nejefektivněji pracují zaměstnanci ve Středočeském, Ústeckém a Pardubickém kraji. Nejnižší produktivitu práce naopak vykazuje Karlovarsko a Olomoucko. Z hlediska odvětví je v kraji nejvyšších tržeb na 1 zaměstnance dosahováno ve výrobě nápojů, výrobě potravin a ve výrobě motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů, nízkou produktivitu mají naproti tomu odvětví ostatního zpracovatelského průmyslu, výroby kovových konstrukcí a kovodělných výrobků a výroby elektrických zařízení.

Energetika

V posledních letech značně vzrostl význam solárních elektráren, v roce 2024 se jejich instalovaný výkon zvýšil v kraji o 18,2 %.

Podle Energetického regulačního úřadu činil k 31. 12. 2024 **instalovaný výkon elektrárenských soustrojí** v Plzeňském kraji 709,7 MW a jeho podíl na republikové hodnotě představoval jen 3,1 %. Nejvyšší instalovaný výkon, tedy nejvyšší teoretický činný výkon soustrojí, měly elektrárny fotovoltaické (346,8 MW) a parní (262,1 MW), které společně tvořily 85,8 % instalovaného výkonu v regionu. Zatímco instalovaný výkon parních elektráren zůstává v posledních letech neměnný, význam těch solárních značně roste. V roce 2023 se jejich instalovaný výkon meziročně zvýšil o 25,8 %, v roce 2024 o dalších 18,2 %. Hlavním důvodem přechodu na levnější a dostupnější sluneční energii byly problémy se zásobováním zemním plynem kvůli válce na Ukrajině a následný růst cen energií.

Plzeňský region se podílel na celkové výrobě elektřiny v Česku pouze 1,8 %, což je šestá nejnižší hodnota mezi kraji.

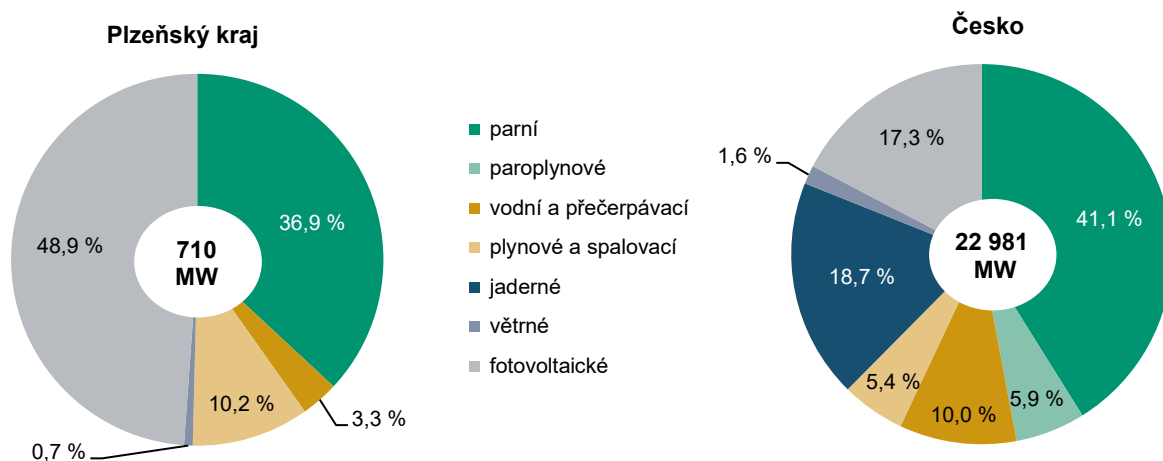
Výroba elektřiny v elektrárnách na území Plzeňského kraje se od roku 2019 neustále zvyšovala až do roku 2022. V roce 2023 produkce meziročně poklesla o 13,6 % na 1 260,6 GWh, což byla nejnižší výroba elektrické energie v kraji od roku 2011. V loňském roce výroba elektřiny sice vzrostla, ale stále se drží pod hranicí 1,3 TWh. Za poslední dva roky citelně poklesl význam parních elektráren, jejichž produkce se snížila o 27,2 %. Naopak více elektrické energie vyrobily fotovoltaické elektrárny, v roce 2023 činil meziroční nárůst 12,0 %, o rok později 13,5 %. Plzeňský region nepatří k významným producentům elektřiny, na celkové výrobě v Česku se v roce 2024 podílel pouze 1,8 %, což je šestá nejnižší hodnota mezi kraji. Více než 70 % elektrické energie bylo vyprodukováno v krajích Ústeckém (27,2 %), Jihočeském (22,2 %) a na Vysočině (21,6 %).

Polovina z celkového objemu elektrické energie byla v kraji v roce 2024 vyrobena parními elektrárnami.

I přes značný pokles ve výrobě elektřiny jsou parní elektrárny **majoritním producentem** v Plzeňském kraji. V roce 2024 v nich bylo vyrobeno téměř 50 % celkového objemu elektrické energie v kraji. Parní elektrárny jsou dominantou Ústeckého kraje, který zajišťuje 57,6 % výroby v Česku v tomto typu elektráren.

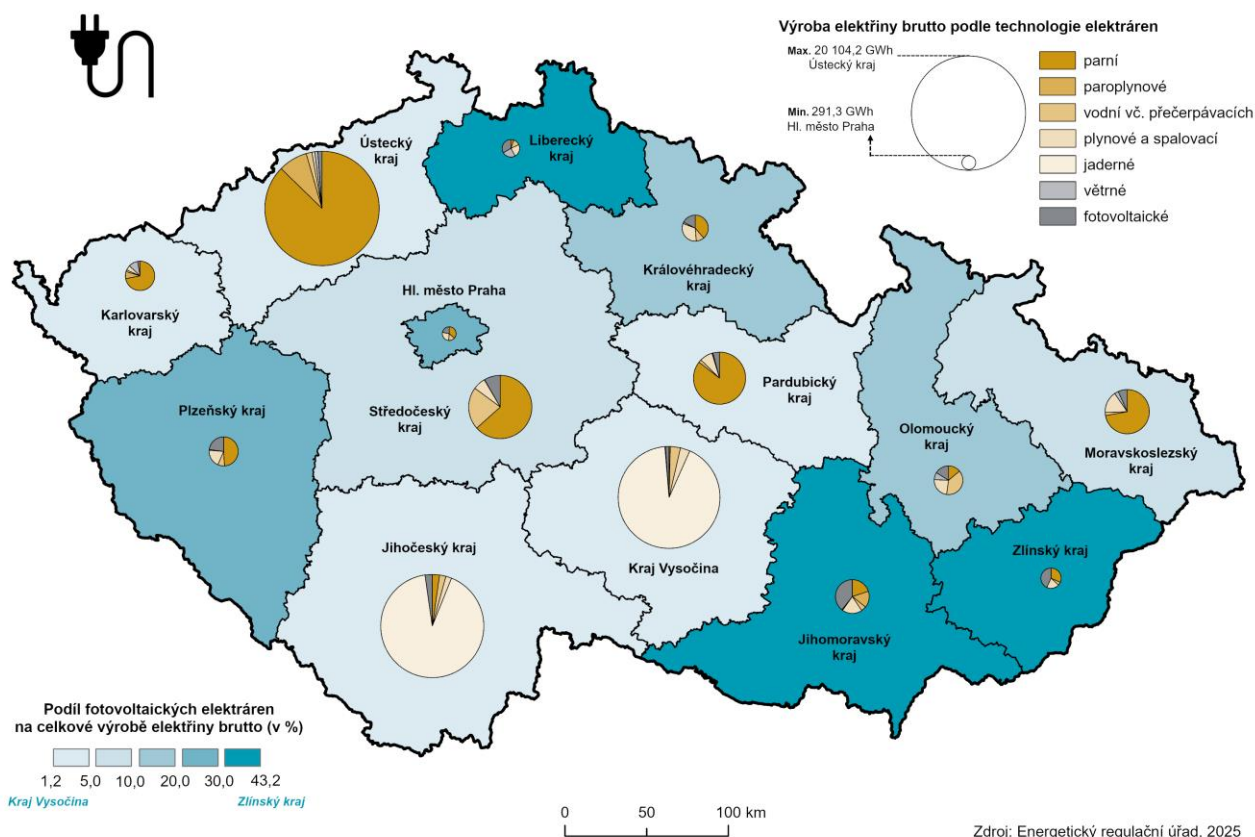
V Plzeňském regionu se významně podílely na výši vyrobené elektrické energie také elektrárny fotovoltaické (23,0 %) a plynové a spalovací (19,8 %). V desetiletém horizontu se zde poprvé v roce 2023 vyprodukovalo více elektřiny v solárních elektrárnách než v těch plynových a spalovacích a v roce 2024 se rozdíl mezi nimi ještě prohloubil. Z hlediska fotovoltaiky se na celkové výrobě v Česku podílíme 8,3 %, což je čtvrté nejvyšší procento mezi ostatními regiony. Elektřina získávaná ze slunce je typická pro Jihomoravský kraj, kde byla v roce 2024 vyrobena téměř pětina celorepublikové solární energie.

Graf 3.15 Instalovaný výkon elektrárenských soustrojí k 31. 12. 2024

Zdroj: Energetický regulační úřad

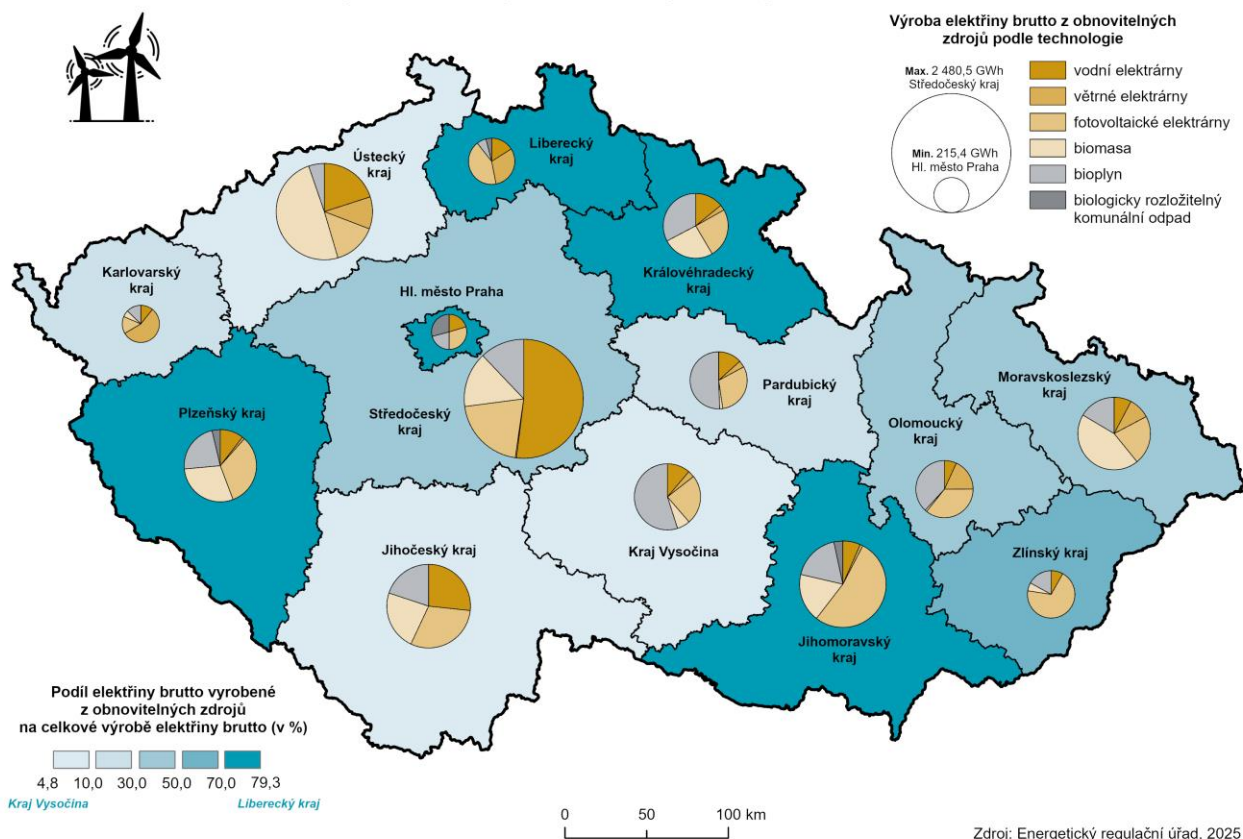
Výroba elektřiny brutto v roce 2024

Celkem 70,4 % vyrobené elektrické energie v Plzeňském kraji pochází z obnovitelných zdrojů.

V loňském roce bylo v Plzeňském kraji vyrobeno nejvíce **elektřiny z obnovitelných zdrojů energie** od roku 2016. Meziročně to bylo o 18,3 % více a s hodnotou 915,5 GWh se náš region zařadil na šestou pozici v mezikrajském porovnání. Největší množství zelené energie bylo vyprodukováno v krajích Středočeském (2 480,5 GWh), Ústeckém (1 626,0 GWh) a Jihomoravském (1 309,5 GWh). Od roku 2016 se podíl elektrické energie z obnovitelných zdrojů na celkové výrobě elektřiny v kraji pohyboval kolem 55 %, v roce 2023 se však značně zvýšil na 61,4 %, v roce 2024 dokonce na 70,4 %. Zelená energie se u nás nejčastěji získávala z fotovoltaických elektráren (32,6 %), biomasy (29,3 %) a bioplynu (22,7 %). Meziročně vzrostla výroba energie z biomasy o 57,5 %, význam solárních elektráren roste již třetím rokem po sobě. V roce 2024 se z obou těchto zdrojů v kraji získalo nejvíce elektřiny v celé časové řadě.

Výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů v roce 2024

V posledních dvou letech se situace na trhu s energiemi stabilizovala a spotřeba zůstává téměř na stejné úrovni.

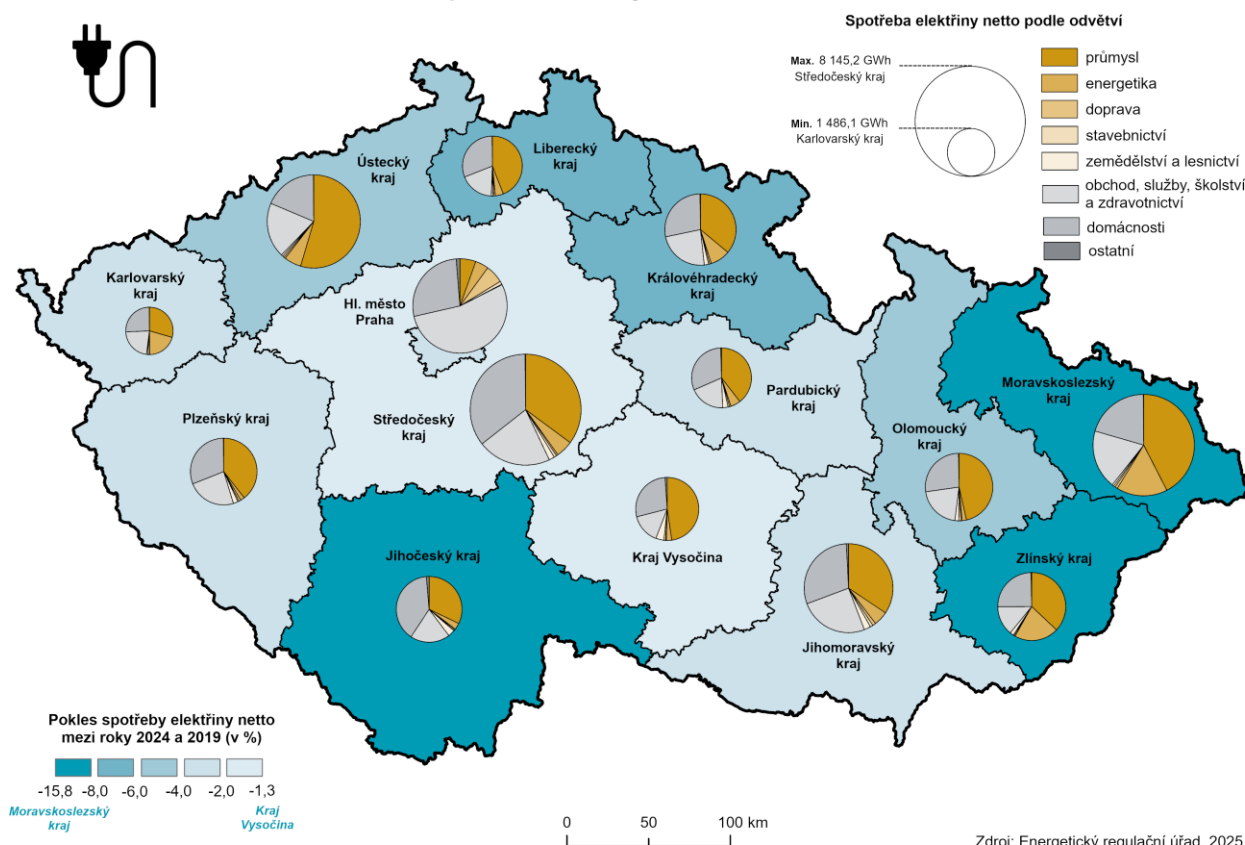
V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 spotřebováno 2 939,5 GWh elektřiny netto, to je 5,3 % z celorepublikové spotřeby. Na **spotřebě elektrické energie** se v regionu největší měrou podílí průmysl (39,5 %), následují domácnosti (30,8 %) a odvětví obchodu včetně služeb, školství a zdravotnictví (23,7 %). Od roku 2018 spotřeba elektřiny klesala, v roce 2020 byl pokles elektrické energie v řadě odvětví ovlivněn omezováním výroby a služeb v důsledku pandemie covid-19. Zrušení ochranných opatření v polovině roku 2021 zase vedlo k navýšení spotřeby elektřiny o 6,3 %. Konkrétně v průmyslu se snížila spotřeba v roce 2020 o 9,5 % a v následujícím roce hned vzrostla o 7,2 %. Chování domácností korespondovalo s vývojem ekonomiky v Česku. Nejprve v letech 2020 a 2021 spotřebovávaly meziročně více energie, což souviselo s uzavřením provozoven služeb, prací z domova nebo distanční výukou žáků a studentů, poté se situace obrátila a jejich spotřeba v roce 2022 rapidně poklesla (o více než 10 %), mimo jiné i v důsledku růstu tržních cen energií.

V posledních dvou letech se situace na trhu s energiemi stabilizovala a spotřeba zůstává téměř na stejné úrovni.

Spotřeba plzeňských domácností na 1 obyvatele byla pátá nejvyšší v Česku.

Plzeňské domácnosti v přepočtu na 1 obyvatele v roce 2024 spotřebovaly 1 480,6 kWh elektřiny, to je pátá nejvyšší spotřeba mezi kraji. Nejvyšších hodnot dosahují Středočeši (1 976,6 kWh) a Jihočeši (1 723,3 kWh), nejúspornější jsou domácnosti v Praze (1 159,0 kWh) a v Moravskoslezském kraji (1 172,6 kWh). Po dvouletém poklesu **spotřeby elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele** se v Plzeňském regionu hodnota tohoto ukazatele vloni ustálila.

Spotřeba elektřiny netto v roce 2024

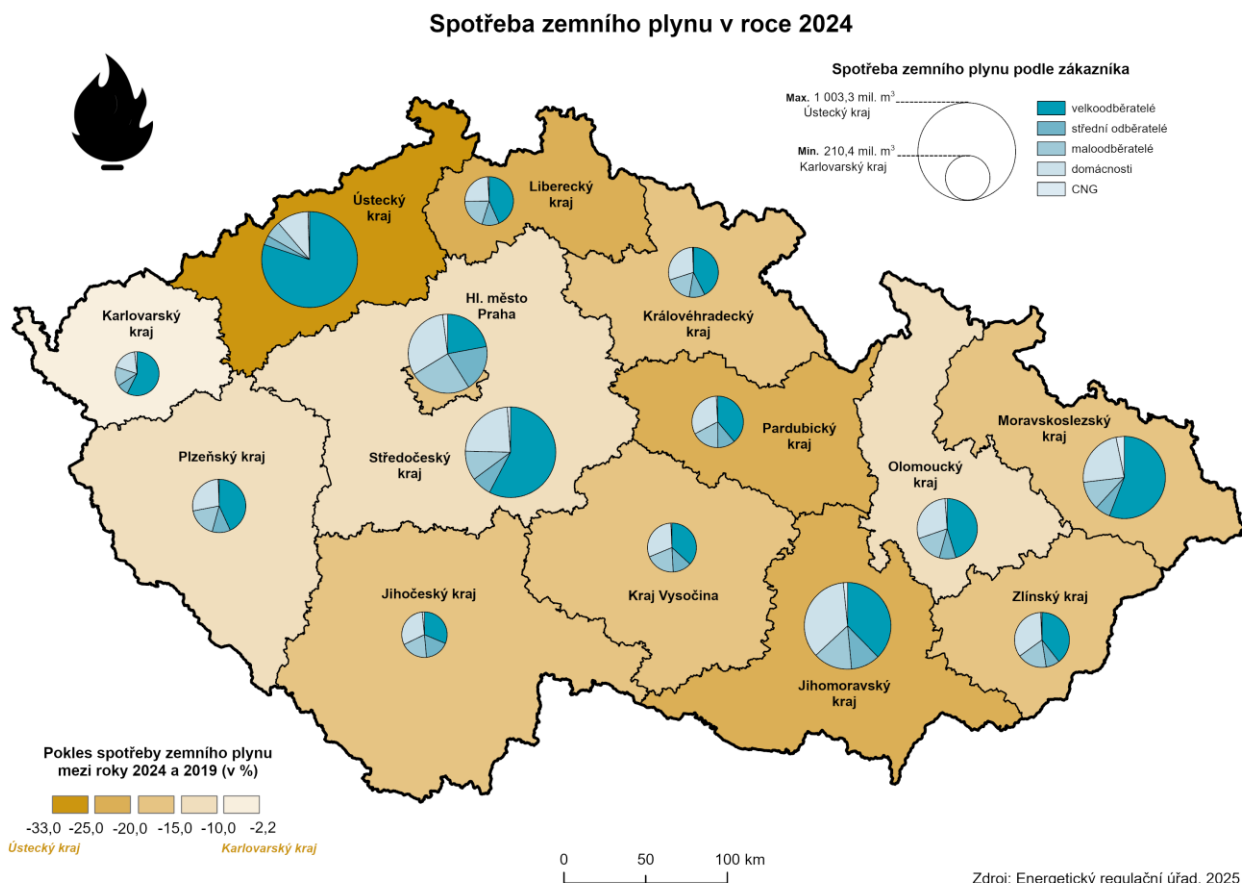

Z důvodu narušení dodávek zemního plynu od roku 2022 jeho spotřeba v kraji značně poklesla, v roce 2024 se ho spotřebovalo 310,3 mil. m³.

Stejně jako u spotřeby elektřiny došlo v posledním roce i v oblasti plynárenství ke stabilizaci. Zatímco v roce 2021 dosahovala **spotřeba zemního plynu** v kraji i v Česku svého dlouhodobého maxima, v roce 2023 byla situace přesně opačná. Od roku 2022 byla spotřeba ovlivněna válečným konfliktem na Ukrajině, jenž měl nepříznivý dopad na energetické trhy. Řada úsporných opatření a přechod zákazníků na jiné zdroje energie podpořené i mírnějším průběhem počasí v zimních obdobích způsobily úsporu spotřeby zemního plynu v Plzeňském kraji o 13,6 % v roce 2022 a o dalších 12,0 % v roce 2023. V roce 2024 se spotřebovalo 310,3 mil. m³ plynu, což bylo téměř stejné množství jako v předchozím roce a zároveň sedmá nejnižší hodnota v rámci celého Česka. Nejvíce plynu, 15,0 % z celorepublikového objemu, odebral Ústecký kraj (1 003,3 mil. m³) kvůli vysoké spotřebě velkoodběratelů (803,5 mil. m³). V Plzeňském kraji se na spotřebě zemního plynu nejvíce podíleli velkoodběratelé (43,2 %) a domácnosti (27,4 %). Úspora zemního plynu se v posledních letech u domácností projevila výrazněji než u velkoodběratelů. Zatímco domácnosti spotřebovaly v roce 2022 meziročně o 21,5 %, v roce 2023 o 11,6 % a v roce 2024 o 1,9 % plynu méně, velkoodběratelé využili v loňském roce po dvouletém poklesu opět více zemního plynu, a to meziročně o 3,8 %.

Spotřeba zemního plynu v plzeňských domácnostech na 1 odběratele je čtvrtá nejnižší mezi kraji.

Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele (domácnost) byla v Plzeňském kraji v roce 2024 594,9 m³, což je nejnižší hodnota za posledních 15 let. V roce 2022 se meziročně snížila tato spotřeba o 20,5 %, v roce 2023 o 10,7 % a v roce 2024 o další 1 %. Plzeňský region má tak čtvrtou nejnižší spotřebu plynu v domácnostech na 1 odběratele. Nejvíce úsporné jsou domácnosti v Moravskoslezském, Karlovarském a Ústeckém kraji, naopak nejvyšší spotřebu mají Středočeši.

Stavebnictví, stavební povolení

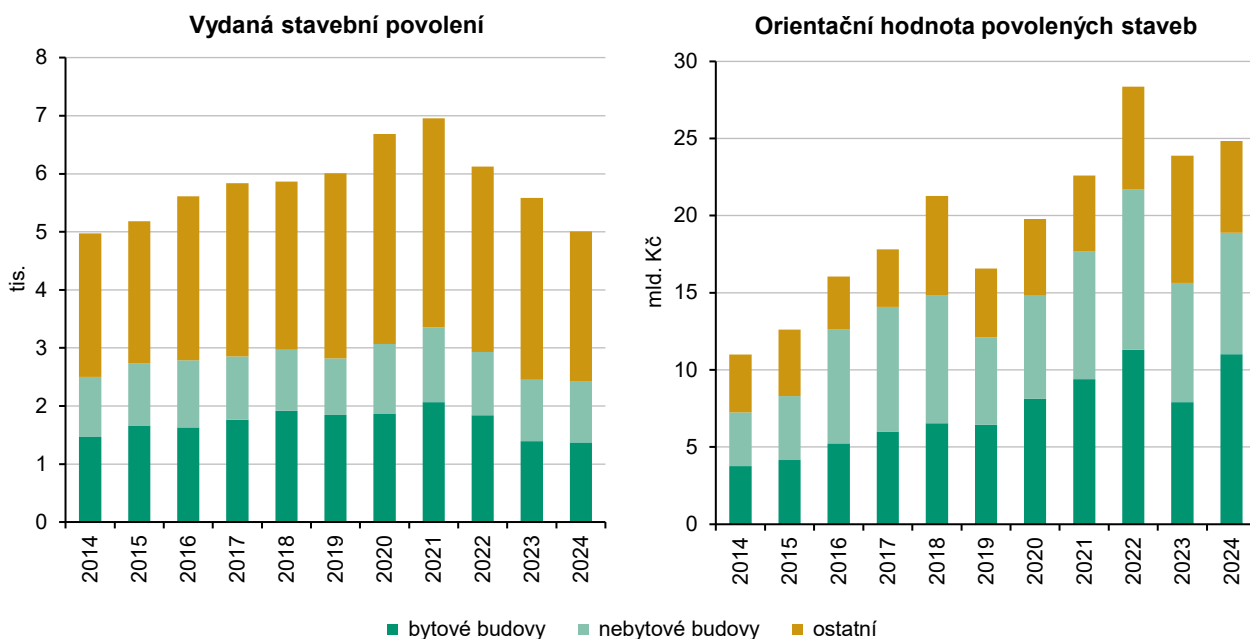
Objem základní stavební výroby se v podnicích se sídlem v Plzeňském kraji meziročně snížil o 10,4 %.

Podle předběžných údajů mělo v roce 2024 sídlo v Plzeňském kraji celkem 25 stavebních podniků zaměstnávajících 50 a více zaměstnanců, jejich počet za předchozí čtyři roky zůstával stabilní, ale nyní meziročně klesl o jeden. Průměrný evidenční počet zaměstnanců v těchto podnicích se však meziročně zvýšil o 1,9 % (tj. 64 osob) na současnou hodnotu 3 453 zaměstnanců. Průměrná hrubá měsíční mzda v tomto odvětví meziročně v kraji stoupla o 2 911 Kč, tj. o 5,9 %, a s dosaženou hodnotou 52 517 Kč je tak mírně pod úrovní celorepublikového průměru (53 539 Kč). Objem základní stavební výroby (ZSV) u podniků se sídlem v Plzeňském kraji (zaměstnávajících 50 a více zaměstnanců) meziročně klesl o 10,4 % na 9 028 mil. Kč (v běžných cenách) a tento nárůst byl šestý nejvyšší mezi kraji. Na republikové úrovni narostla ZSV o 3,1 %. Produktivita práce vyjádřená jako podíl ZSV na 1 zaměstnance dosáhla hodnoty 2 615 tis. Kč, což je v meziročním porovnání o 12,0 % méně. Z hlediska struktury ZSV se u pozemního stavitelství objem snížil o 15,0 % a u inženýrského stavitelství o 11,3 %.

Objem stavebních prací „S“ podle místa stavby se meziročně snížil o 8,6 %.

Objem stavebních prací „S“ v tuzemsku podle místa stavby (subjekty s 20 a více zaměstnanci) se meziročně snížil o 8,6 % na 20 551 mil. Kč. Největší meziroční nárůst byl zaznamenán na Vysočině (o 20,2 %), naopak největší pokles byl mapován v kraji Ústeckém (o 9,3 %). Plzeňský kraj vykázal čtvrtý nejvýraznější pokles a na celorepublikovém objemu stavebních prací podle místa stavby se podílel 4,8 %, což představovalo pátou nejnižší hodnotu podílu mezi kraji. Největšího objemu tradičně dosahuje Hl. město Praha, které se na celorepublikovém objemu uvedených prací podílí více než jednou pětinou (20,9 %). Veřejné zakázky v kraji, které představovaly 43,4 % z objemu stavebních prací „S“ podle místa stavby, meziročně klesly o 9,0 %. Naopak v rámci sledování objemu stavebních prací „S“ v tuzemsku podle sídla podniku (subjekty s 20 a více zaměstnanci) došlo k mírnému meziročnímu nárůstu o 2,6 % na současnou hodnotu 13 880 mil. Kč. Stejně jako 43 stavebních prací podle místa stavby zde dominuje Hl. město Praha, které se na republikovém objemu podílí 40,9 %. V Plzeňském kraji pak podíl 3,2 % představoval čtvrtou nejnižší hodnotu mezi kraji Česka. Míru intenzity stavební výroby na daném území udává ukazatel stavebních prací „S“ podle místa stavby na 1 obyvatele. V Plzeňském regionu dosáhl tento ukazatel v roce 2024 hodnoty 33,6 tis. Kč a došlo tak k mírnému meziročnímu poklesu o 3,2 tis. Kč. Na celorepublikové úrovni činila v roce 2024 hodnota ukazatele 39,4 tis. Kč.

Graf 3.16 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Plzeňském kraji

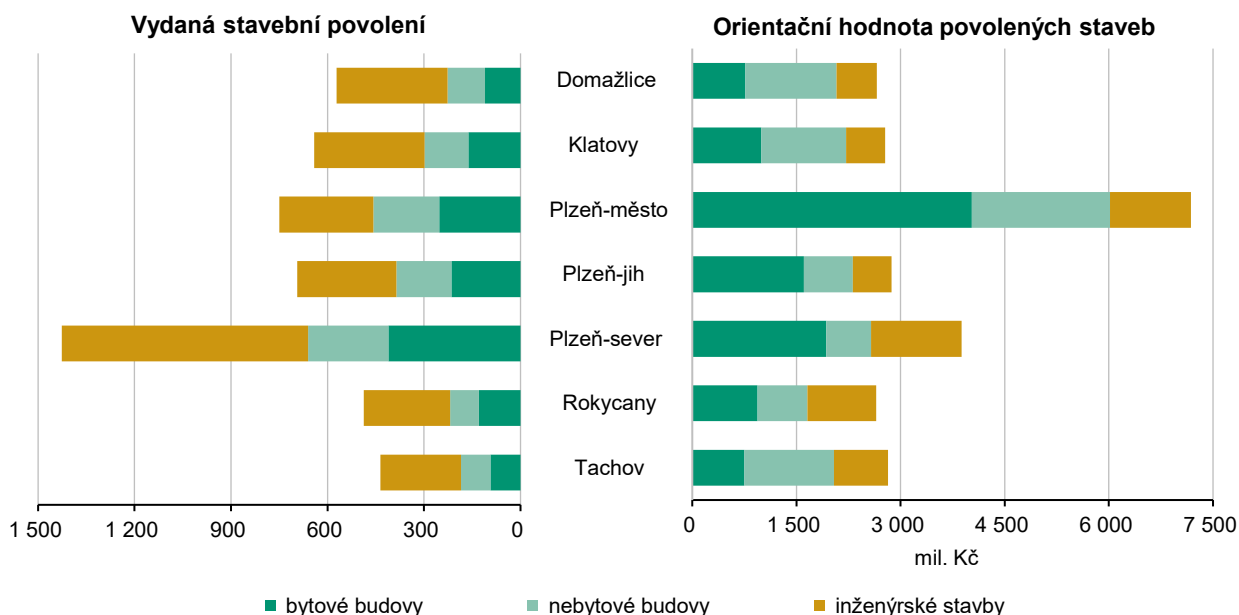

Nejvyšší počet stavebních povolení byl vydán v okrese Plzeň-sever, ale meziročně se snížil.

V Plzeňském kraji bylo v průběhu roku 2024 vydáno 5 005 stavebních povolení. Z celkového počtu vydaných stavebních povolení v Česku tvořil počet povolení v kraji 6,9 %. Z meziročního srovnání je patrný pokles počtu vydaných stavebních povolení o 10,4 %. Při retrospektivním pohledu vývoje je zřejmý růst počtu stavebních povolení od roku 2014 až do roku 2021 následovaný postupným poklesem. Nejvyšší počet stavebních povolení byl vydán v okrese Plzeň-sever a to 1 426, naproti tomu nejmenší počet 572 v okrese Domažlice. Počet stavebních povolení v okrese Plzeň-sever je dlouhodobě násobně vyšší než v ostatních okresech kraje, jejich počet například více než dvojnásobně překračuje počet stavebních povolení udělených v okrese Klatovy, který je co do počtu obyvatel srovnatelný. Rozdíl je dán nejvíce počtem vydaných stavebních povolení na

inženýrské stavby, v okrese Plzeň-sever bylo pro tyto účely vydáno 766 povolení, v okrese Klatovy pouze 343 povolení. Meziroční nárůst počtu stavebních povolení zaznamenaly tři okresy kraje, nejvýznamnější Domažlice (o 13,5 %), pak Plzeň-jih (o 1,9 %) a Plzeň-město (o 0,7 %). Naopak nejvýraznější pokles byl evidován v okrese Klatovy, kde se jejich počet snížil téměř o čtvrtinu (23,8 %). Ze všech vydaných stavebních povolení v kraji byla více než polovina určeny na inženýrské stavby, zbytek poté na stavby budov. Z celkového počtu 2 432 stavebních povolení určených na stavby budov tvořily z 56,4 % budovy bytové a zbylých 43,6 % budovy nebytové.

Graf 3.17 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v okresech Plzeňského kraje v roce 2024

Orientační hodnota nové bytové výstavby v Plzeňském kraji meziročně vzrostla o 46,0 %, což představovalo druhé nejvýraznější navýšení v mezikrajském porovnání.

Významným ukazatelem budoucí hodnoty výstavby je také **orientační hodnota povolených staveb**, která v Plzeňském kraji činila v roce 2024 celkem 24 825 mil. Kč, což znamená meziroční nárůst o 3,9 %. Tento jev je způsoben zvyšující se hodnotou staveb budov (o 20,8 %), která je do jisté míry kompenzována poklesem hodnotou inženýrských staveb (o 28,1 %). Na celorepublikové úrovni došlo k poklesu ukazatele orientační hodnoty staveb o 0,4 %. Z mezikrajského porovnání vyplývá, že přesně polovina krajů zaznamenala pokles, ostatní kraje naopak vykazovaly růst. Na celkovém objemu celorepublikové orientační hodnoty vydaných stavebních povolení se Plzeňský kraj podílel 4,3 %. **Orientační hodnota staveb na 1 stavební povolení** meziročně vzrostla v Plzeňském kraji o 16,0 % na hodnotu 4 960 tis. Kč. Na celorepublikové úrovni došlo k nárůstu o 6,8 %. Z hlediska mezikrajského srovnání orientační hodnoty staveb na 1 stavební povolení dosáhlo nejvyšší hodnoty Hl. město Praha (23 544 tis. Kč), což bylo 3,6krát více, než byl průměr Česka (6 526 tis. Kč). S ohledem na strukturu celkové orientační hodnoty povolovaných staveb v Plzeňském kraji tvořily největší část stavební povolení na budovy, a to 76,1 %, zbylých 23,9 % hodnoty vytvářely inženýrské stavby. Z budov poté větší část hodnoty tvořila výstavba bytových budov (58,3 %), výstavba nebytových budov pak 41,7 %. Zbývající orientační hodnota byla tvořena stavebními povoleními udělenými na změny již dokončených staveb. Orientační hodnota nové bytové výstavby v Plzeňském kraji meziročně značně vzrostla (o 46,0 %), což představovalo druhé nejvýraznější zvýšení v mezikrajském porovnání. V rámci celé republiky byl nárůst orientační hodnoty nové bytové výstavby mapován pouze u pěti

regionů, z nichž nejvyšší byl zaznamenán v Praze, kde se hodnota meziročně více než zdvojnásobila (nárůst dokonce o 110,6 %). V rámci Plzeňského regionu došlo k navýšení i u orientační hodnoty nové nebytové výstavby, jejíž hodnota vzrostla o 17,1 %.

K nárůstu orientační hodnoty povolených staveb došlo ve čtyřech okresech: Plzeň-jih, Plzeň-město, Rokycany a Domažlice.

Z pohledu **okresního členění** došlo k nárůstu orientační hodnoty povolovaných staveb ve čtyřech okresech kraje, nejvíce na Plzni-jihu (o 31,5 %), Plzni-městě (o 21,5 %), Rokycansku (o 20,9 %) a mírně i na Domažlicku (o 7,1 %). Naopak nejvýraznější pokles orientační hodnoty staveb byl mapován v okrese Tachov, kde se předpokládaná hodnota snížila o 30,6 %, k nižšímu poklesu dále došlo v okresech Plzeň-sever a Klatovy. Orientační hodnota staveb budov se jen mírně meziročně snížila na severním Plzeňsku a Tachovsku a jinak vzrostla, nejzásadněji v okresech Plzeň-jih (o 38,0 %), Rokycany (o 33,2 %) a Plzeň-město (o 31,9 %). Nejvyšší průměrné hodnoty povolených staveb na 1 stavební povolení bylo dosaženo v okrese Plzeň-město, a to 9 575 tis. Kč, což převyšuje krajský průměr o 4 615 tis. Kč. Meziročně se tato hodnota navýšila o více než pětinu, ještě významnější navýšení proti předchozímu roku v tomto ukazateli nastalo na Rokycansku, jižním Plzeňsku a Klatovsku. Druhá nejvyšší hodnota byla mapována v okrese Tachov, kde na jedno stavební povolení připadlo v průměru 6 476 tis. Kč. Nejnižší hodnota byla dosažena v okrese Plzeň-sever (2 719 tis. Kč), kde bylo evidováno velké množství drobnějších staveb.

Bytová výstavba

Nárůst počtu zahájených bytů o 39,4 % v regionu byl po Praze druhý nejvýraznější v mezikrajském porovnání.

V roce 2024 byla v Plzeňském kraji zahájena výstavba 2 698 bytů, což představuje ve srovnání s předchozím rokem výrazný nárůst (o 39,4 %), a jedná se tak o druhé nejzásadnější navýšení v mezikrajském porovnání. Více počet zahájených bytů vzrostl už pouze v Praze, a to o 43,2 %. K nárůstu došlo ještě ve třech dalších krajích, naopak pokles byl zaznamenán v devíti krajích, nejvýrazněji na Karlovarsku (o 42,3 %). Na celorepublikové úrovni zahájená výstavba bytů meziročně vzrostla o 2,5 %. V počtu zahájených bytů v Česku vede Praha s 8 191 byty. Plzeňský region se na celorepublikové výstavbě podílel 7,4 % počtu zahájených bytů. Z hlediska struktury nově zahájené výstavby bytů v Plzeňském kraji došlo v roce 2024 k razantnímu nárůstu zahájených bytů v bytových domech. Zatímco v roce 2023 jich bylo 582, v nadcházejícím roce to bylo dokonce 1 483 bytů. Na celkovém počtu zahájených bytů v kraji se tak byty v bytových domech podílely 55,0 %. V rodinných domech se začalo stavět 979 bytů a jejich meziroční pokles (o 4,3 %) byl jen mírný. V kraji jejich počet představoval 36,3 % ze zahájených bytů celkem. Zbytek výstavby bytů připadl na nástavby, vestavby a přístavby v rodinných a bytových domech či specializovaných domovech. Nepatrný podíl tvořily zahájené byty v nebytových budovách, celkem to bylo jen 10 bytů.

V kraji došlo k meziročnímu poklesu počtu zahájených bytů ve čtyřech okresech.

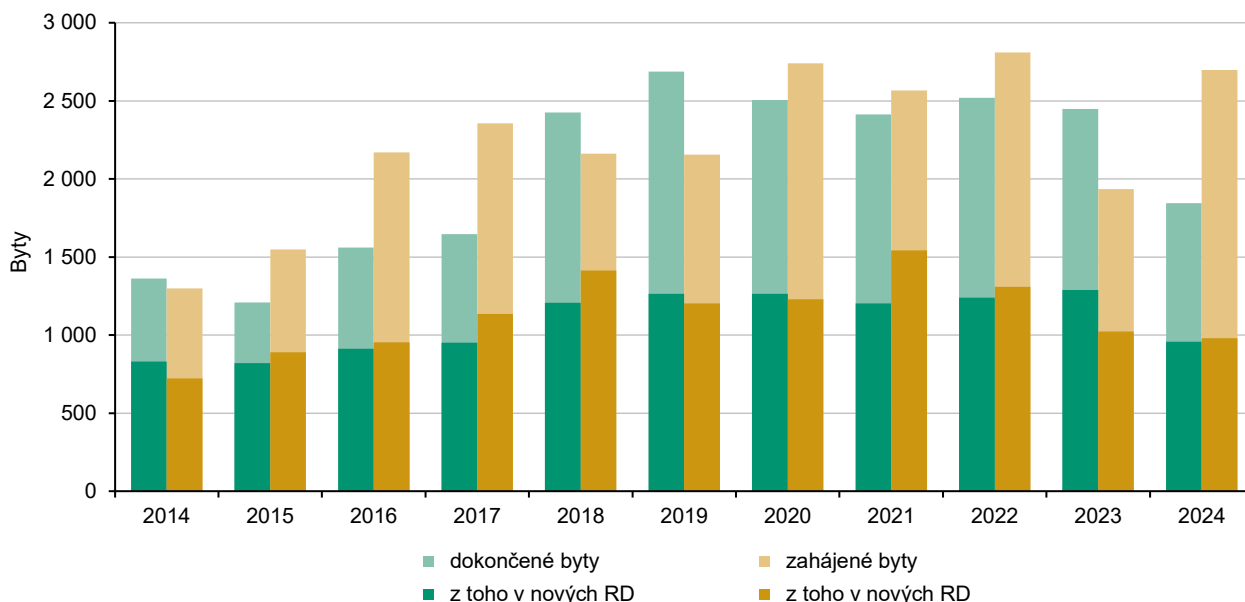
V rámci kraje došlo k poklesu zahájené bytové výstavby meziročně ve čtyřech okresech. Nejvýraznější snížení počtu zahájených bytů bylo zaznamenáno na Klatovsku, kde došlo k poklesu ze 185 zahájených bytů na 151 v roce 2024. Následoval okres Tachov s poklesem o 13,7 %, celkem zde byla zahájena výstavba 182 bytů. Nejvyšší nárůst byl naopak mapován v okrese Rokycany, kde se počet zahájených bytů meziročně zvýšil o 122,5 %, na jižním Plzeňsku došlo k nárůstu o 77,9 % a v Plzni-městě o 73,6 %. Právě v Plzni byl zároveň lokalizován největší počet zahájených bytů v kraji (1 333), z nichž téměř tři čtvrtiny tvořily byty v bytových domech.

V případě výstavby dokončených bytů byl patrný meziroční pokles téměř o čtvrtinu.

V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 dokončeno celkem 1 845 bytů, tj. o 24,7 % méně než v předchozím roce. Z nich více než polovinu (51,9 %) představovaly dokončené byty v rodinných domech, jejichž počet se ale meziročně také snížil (o 25,7 %). Pokles mapovaný v kraji je tak připisován zejména klesající dokončené výstavbě bytů v bytových domech, kterých bylo v roce 2024 dokončeno pouze 730, což je o 25,9 % méně než v roce 2023. Nové byty vznikly též úpravou nebytových budov, kde však bylo dokončeno celkem pouze 18 bytů. Obdobný trend poklesu je mapován i na celorepublikové úrovni, kde došlo k meziročnímu snížení počtu dokončených bytů celkem o 20,5 %. Snížení je patrné jak díky klesajícímu počtu bytů v rodinných domech (20,6 %), tak dokončených bytů v bytových domech (20,5 %). Nejvíce bytů bylo v mezikrajském porovnání dokončeno v Praze (6 489 bytů) a ve Středočeském kraji (4 951 bytů). Naopak nejméně bytů bylo v roce 2024 dokončeno v kraji Karlovarském (575 bytů) a Libereckém (963 bytů). Plzeňský region se počtem dokončených bytů umístil v mezikrajském srovnání na šestém místě. Počet dokončených bytů v regionu představoval 6,1 % z republikového počtu celkem.

Graf 3.18 Bytová výstavba v Plzeňském kraji

V okrese Plzeň-jih byla mapována nejnížší hodnota průměrné obytné plochy na 1 dokončený byt v rodinném domě v porovnání mezi všemi okresy Česku.

Průměrná obytná plocha jednoho dokončeného bytu dosáhla v Plzeňském kraji v roce 2024 hodnoty 65,4 m², což je o 5,9 m² méně, než je průměr Česka a jedná se tak o druhou nejnížší hodnotu po Praze v mezikrajském porovnání. Mezi okresy Plzeňského kraje dominuje s nejvyšší hodnotou 82,3 m² okres Rokycany, naopak nejmenší plochu díky výstavbě zejména bytových domů vykazuje okres Plzeň-město (51,1 m²). Z hlediska dokončených bytů v rodinných domech byla evidována průměrná plocha na 1 byt v kraji 86,5 m², což je o 6,0 m² méně, než byl republikový průměr, a zároveň nejnížší hodnota mezi kraji. Největší průměrná obytná plocha bytu v dokončených rodinných domech v rámci kraje byla mapována v okrese Plzeň-sever (94,7 m²). Nejmenší hodnotu zaznamenal poté okres Plzeň-jih (72,5 m²), což byla zároveň nejnížší hodnota mezi okresy celého Česka, na druhém místě byl pak celorepublikově okres Tachov s hodnotou 80,4 m².

Investiční náklady na pořízení bytu v rodinném domě v Plzeňském kraji jsou obdobné jako průměr Česka.

V roce 2024 dosahovaly průměrné **investiční náklady** na jeden byt v Plzeňském kraji v rodinném domě 5,2 mil. Kč, při porovnání nižších územních celků byly náklady nejvyšší v okrese Plzeň-město (6,1 mil. Kč), naopak nejnížší na jižním Plzeňsku (4,3 mil. Kč). Ve srovnání s republikovým průměrem se hodnota bytu v rodinném

domě příliš nelišila (5,3 mil. Kč). V rámci tohoto ukazatele jsou zřejmé relativně velké regionální rozdíly. Byty v rodinných domech vycházejí nejlevněji v Pardubickém kraji, kde takový byt přijde na 4,9 mil. Kč. A jistě není překvapením, že prvenství v nejvyšších investičních nákladech na byt v rodinném domě drží Hl. město Praha (7,6 mil. Kč).

U dokončených bytů došlo k poklesu téměř ve všech okresech kromě Klatov.

V meziokresním srovnání došlo k meziročnímu poklesu počtu dokončených bytů u šesti okresů kraje. Meziroční nárůst počtu dokončených bytů o více než polovinu (o 51,8 %) byl evidován pouze na Klatovsku. Naopak nejzásadnější pokles dokončených bytů, o polovinu méně proti předchozímu roku, zaznamenal okres Rokycany. V absolutních počtech bylo v roce 2024 dokončeno nejvíce bytů v okresech Plzeň-město (544) a Plzeň-sever (383), nejméně jich bylo dokončeno na Domažlicku (jen 106 bytů).

Nejvyšší intenzita bytové výstavby byla evidována v okresech Plzeň-sever, Klatovy a Plzeň-jih.

Intenzita bytové výstavby udává počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel středního stavu, což lépe vystihuje aktivity v bytové výstavbě s ohledem na počet obyvatel daného regionu. V roce 2024 dosáhl tento ukazatel v Plzeňském kraji hodnoty 3,02 bytu, která meziročně značně klesla (o 1,00). Ve srovnání s republikovým průměrem se v kraji jedná o hodnotu vyšší o 0,24 (2,78), což předznamenává nadprůměrnou aktivitu při výstavbě bytů v mezikrajské porovnání, kdy vyšší hodnoty bylo dosaženo pouze v Hl. městě Praze (4,78), Středočeském (3,39) a Olomouckém kraji (3,02). Nejnižší hodnota byla evidována v kraji Ústeckém (1,23). V detailu Plzeňského kraje poté dominují okresy Plzeň-sever (4,60), Klatovy (3,45) a Plzeň-jih (3,41). Konkrétně hodnota mapovaná v okrese Plzeň-sever je po okresech Praha-východ (5,31) a Olomouc (4,60) třetí nejvyšší v meziokresním porovnání celého Česka.

Ceny nemovitostí

Od roku 2015 převažoval rostoucí trend cenových indexů u rodinných domů i bytů.

Pro zhodnocení období mezi roky 2015–2024 je možné užití řady cenových indexů s bazickým rokem 2015. Vývoj cen nemovitostí v kraji od roku 2015 ukazuje jednoznačně na rostoucí trend s občasným zakolísáním cenových indexů u rodinných domů i bytů. Od poloviny roku 2022 je patrný značný pokles indexu cen u rodinných domů, v závěru roku 2024 je již viditelný nárůst. Index cen bytů je dokonce ve znamení poklesu během téměř celého roku 2023, až v posledním čtvrtletí roku je již znatelný nárůst, který pokračuje i v následujícím roce 2024.

Indexy cen bytů v Česku převyšují indexy v Plzeňském kraji.

Indexy cen bytů v Česku ve sledovaném období převážně převyšují indexy v Plzeňském regionu. Index cen bytů v Česku od roku 2015 plynule rostl, přičemž tempo růstu od roku 2021 zrychlilo a až v závěru roku 2022 je zaznamenán první pokles cen bytů v republice, který trval v průběhu téměř celého roku 2023. Od posledního čtvrtletí roku 2023 ceny bytů opět stoupají. Pouze mezi roky 2016–2017 cenové indexy bytů v kraji výrazněji převyšily indexy v Česku.

Indexy cen rodinných domů v regionu jsou v posledních letech nad úrovní indexů v Česku.

U rodinných domů v Česku je tomu naopak, zde byly indexy cen převážně pod úrovní indexů v Plzeňském kraji. Indexy cen rodinných domů v republice převyšily ty v regionu na počátku sledovaného období, v první polovině roku 2020 a nepatrně i v závěru roku 2021. V letech 2022 až 2024 indexy cen rodinných domů v regionu význačně (až na výjimku v 1. čtvrtletí roku 2022) převyšují indexy v Česku.

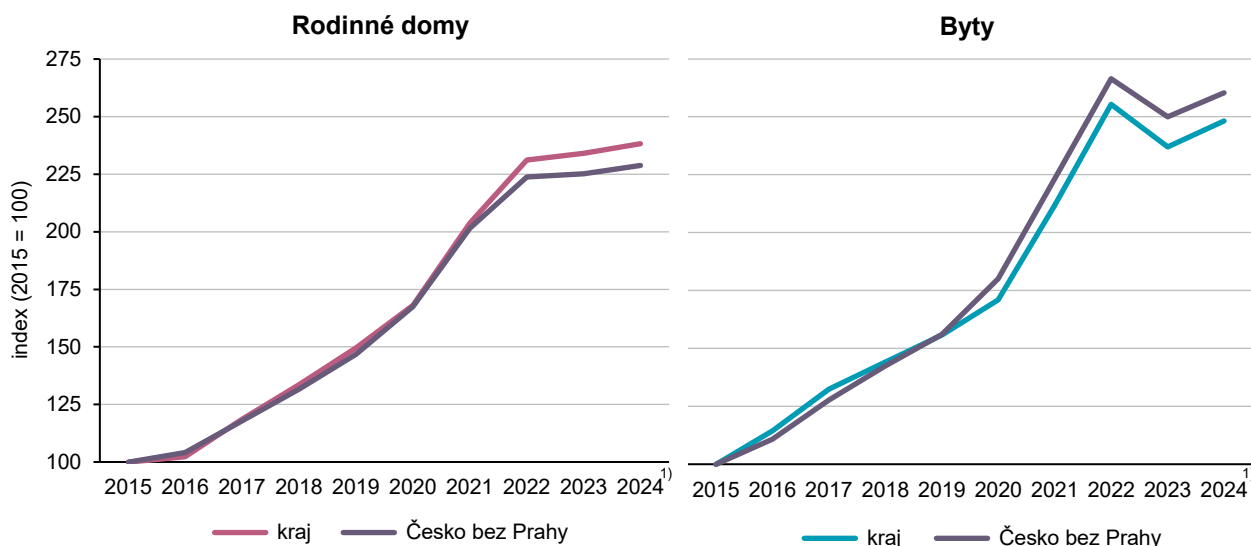
Útlum trhu s nemovitostmi nastal na přelomu let 2022 a 2023.

Ceny nemovitostí vykazovaly dlouhodobý rostoucí trend, který je ukončen až v závěru roku 2022. Nezanedbatelný vliv na zvýšený zájem o nemovitosti mělo zajištění i zrušení daně z nabytí nemovitostí nebo i potřeba investovat volné finanční

prostředky z možné obavy pokračujícího růstu cen nemovitostí. V Česku poskytovaly banky v roce 2020 a v první polovině roku 2021 hypoteční úvěry za velmi nízké sazby, v té době došlo ke zrychlení tempa růstu cen. Útlum trhu s nemovitostmi nastal na přelomu roku 2022 a v průběhu roku 2023 s nárůstem úrokových sazeb a nezájmem o nákup nemovitostí souvisejícím s vysokou inflací.

Graf 3.19 Indexy cen nemovitostí v Plzeňském kraji a Česku (roční průměr)

¹⁾ údaje za rok 2024 jsou předběžné
Zdroj: data ČÚZK

Průměrná kupní cena za rodinný dům v roce 2023 vzrostla od roku 2021 nejvíce v okresech Rokycany a Plzeň-jih.

Z dlouhodobého hlediska jsou **průměrné kupní ceny rodinných domů** za 1 m² v Plzeňském kraji nižší než ceny bytů. Výše kupních cen rodinných domů a bytů závisí na konkrétní sídelní struktuře a v jednotlivých okresech je situace odlišná. Průměrná kupní cena rodinného domu v roce 2023 vzrostla o 12,3 % od roku 2021, přičemž výraznější meziroční nárůst zaznamenal rok 2022, v roce 2023 se jednalo už jen o velmi mírné navýšení. Pokud porovnáme vývoj kupní ceny od roku 2021 mezi okresy, nejvíce vzrostly ceny za rodinný dům v okresech Rokycany a Plzeň-jih, v obou případech téměř o čtvrtinu, naopak nejnižší navýšení ceny bylo evidováno v okresech Plzeň-sever a Plzeň-město. Růst cen rodinných domů v roce 2023 meziročně v regionu jednoznačně zpomalil (nárůst jen o 0,5 %), avšak v jednotlivých okresech je situace různorodá, ve třech okresech došlo i k poklesu kupní ceny. Nejvíce se promítnul meziroční pokles ceny rodinného domu v Plzni-městě (o 9,2 %), dále pak na Tachovsku (o 4,4 %) a v okrese Plzeň-sever (o 3,9 %). Opačným případem je okres Rokycany, kde kupní ceny meziročně vzrostly nejvíce mezi okresy, a to o 14,1 %.

V Plzeňském kraji se rodinné domy prodávaly za nejvyšší průměrnou kupní cenu v okrese Plzeň-město, na Tachovsku za nejnižší.

V roce 2023 se prodávaly **rodinné domy** v Plzeňském kraji **za průměrnou kupní cenu 44 192 Kč/m²**. Je třeba brát v potaz, že tato hodnota je značně ovlivněna výší kupních cen domů v okrese Plzeň-město, a tak krajské hodnoty nedosahuje kromě již zmíněného okresu Plzeň-město (63 422 Kč/m²) žádný jiný okres regionu. Rodinné domy s nejnižší průměrnou kupní cenou se daly pořídit na Tachovsku (38 242 Kč za 1 m²).

V okresech kolem Plzně bylo realizováno nejvíce prodejů rodinných domů v letech 2021-2023.

V období let 2021 až 2023 (třiletý průměr) se prodávaly rodinné domy v kraji s průměrnou velikostí 83 m² za průměrnou kupní cenu 42 055 Kč/m². Na Plzeňsku, tedy v okresech Plzeň-město, Plzeň-jih a Plzeň-sever, bylo realizováno nejvíce

prodejů rodinných domů. Nejvyšší průměrná kupní cena za 1 m² (63 066 Kč) a nejvyšší průměrná velikost (94 m²) byly zaznamenány u prodeje rodinných domů v okrese Plzeň-město.

Od roku 2021 vzrostla kupní cena bytů nejvíce v okrese Tachov, naopak růst cen v okrese Plzeň-město zpomalil.

V letech 2021 až 2023 jednotková **kupní cena bytů** v průměru nadále převyšovala cenu rodinných domů v Plzeňském kraji, a to i přes fakt, že v roce 2023 byl po dlouhém období růstu cen zaznamenán meziroční pokles kupní ceny bytů v regionu. Tento stav nebyl tak jednoznačný v okresech regionu. Kupní cena bytů ve sledovaném období převyšovala cenu rodinných domů pouze v okresech Rokycany, Klatovy a Plzeň-jih. Nejzásadněji došlo k navýšení průměrné kupní ceny bytů v roce 2023 na Tachovsku, kde cena bytu vzrostla od roku 2021 o 23,8 %, naopak růst cen nejvýrazněji zpomalil v okrese Plzeň-město (nárůst o 7,0 %). Jak již bylo zmíněno, v roce 2023 byl registrován meziroční pokles kupní ceny bytů v kraji celkem a také ve všech jeho okresech. Meziročně tak v regionu nejvýznamněji spadly ceny bytů v okrese Plzeň-město (o 10,4 %), značný pokles byl zaznamenán i v okresech Domažlice (o 7,8 %) a Plzeň-jih (o 7,1 %). Pouze v jediném okrese Plzeňského kraje došlo k zanedbatelnému meziročnímu poklesu kupní ceny za byt, jednalo se o Tachovsko (pokles o 0,4 %).

V roce 2023 si obyvatelé kraje zaplatili nejvíce za pořízení bytu v okrese Plzeň-město, naopak v okresech Domažlice a Tachov nejméně.

V Plzeňském kraji se prodávaly byty v roce 2023 za **průměrnou kupní cenu** 47 729 Kč/m². Obdobná situace týkající se rozptylu kupních cen rodinných domů v jednotlivých okresech kraje je také u bytů. Mezi okresy podstatně dominuje Plzeň-město, kde jsou kupní ceny v kraji nejvyšší. V tomto okrese se prodávaly byty s průměrnou kupní cenou 56 617 Kč za 1 m². V ostatních okresech bylo rozpětí průměrné kupní ceny bytu za 1 m² mezi 36,2–44,2 tis. Kč. Na Domažlicku a Tachovsku se prodávaly byty za nejnižší průměrnou kupní cenu. V okrese Domažlice lidé pořídili byt za 36 223 Kč/m² a v okrese Tachov za 37 576 Kč/m².

Okres Plzeň-město je atraktivní lokalitou pro prodej bytů.

Ve sledovaném tříletém období byly v kraji na základě zjištěných údajů zrealizovány **prodeje bytů** za průměrnou kupní cenu 47 262 Kč/m² o průměrné velikosti bytu 61 m². Atraktivní lokalitou v kraji je dlouhodobě okres Plzeň-město. Byly zde uskutečněny prodeje bytů s nejvyšší průměrnou kupní cenou za 1 m² (57 391 Kč) a nejnižší průměrnou plochou bytu (59 m²).

Plzeňský kraj patří k místům v republice, kde se nemovitosti prodávají za vyšší kupní ceny.

V porovnání s ostatními kraji patří Plzeňský region k území, kde se nemovitosti prodávají za vyšší kupní ceny. Přesto se průměrné kupní ceny rodinných domů i bytů ve sledovaném tříletém období pohybují pod republikovým průměrem, který je ovlivňován hlavně Prahou. Nejdražší rodinné domy a byty se prodávaly v Hlavním městě Praze, a to za více než 100 tis. Kč/m² v obou případech. Nejlevněji se dal pořídit rodinný dům ve Zlínském kraji (35,5 tis. Kč/m²) a byt v Karlovarském kraji (33,1 tis. Kč/m²).

V období let 2021–2023 byla nejvyšší kupní cena rodinných domů a bytů mezi okresy v Praze, okres Plzeň-město je na pátém místě.

Nejvyšší **kupní cena rodinných domů** v období let 2021–2023 byla mezi okresy zaznamenána v Praze (102 456 Kč/m²), dále pak v okresech Praha-východ, Praha-západ, Brno-město a první pětici uzavírá Plzeň-město (63 066 Kč/m²). Nejlevněji bylo možné koupit rodinný dům v okresech Bruntál, Jeseník, Louny, Uherské Hradiště, Přerov, Kroměříž a Cheb, kde se kupní cena za 1 m² pohybovala pod 33 tis. Kč. V meziokresním srovnání se prodávaly byty v tomto sledovaném období za nejvyšší kupní cenu opět v Praze (105 082 Kč/m²), poté v okresech Brno-město, Hradec Králové, Kladno a Plzeň-město (57 391 Kč/m²). V okresech Sokolov, Chomutov, Bruntál, Karviná, Teplice a Most bylo možné pořídit byt za nejnižší kupní cenu v republice (do 30 tis. Kč/m²).

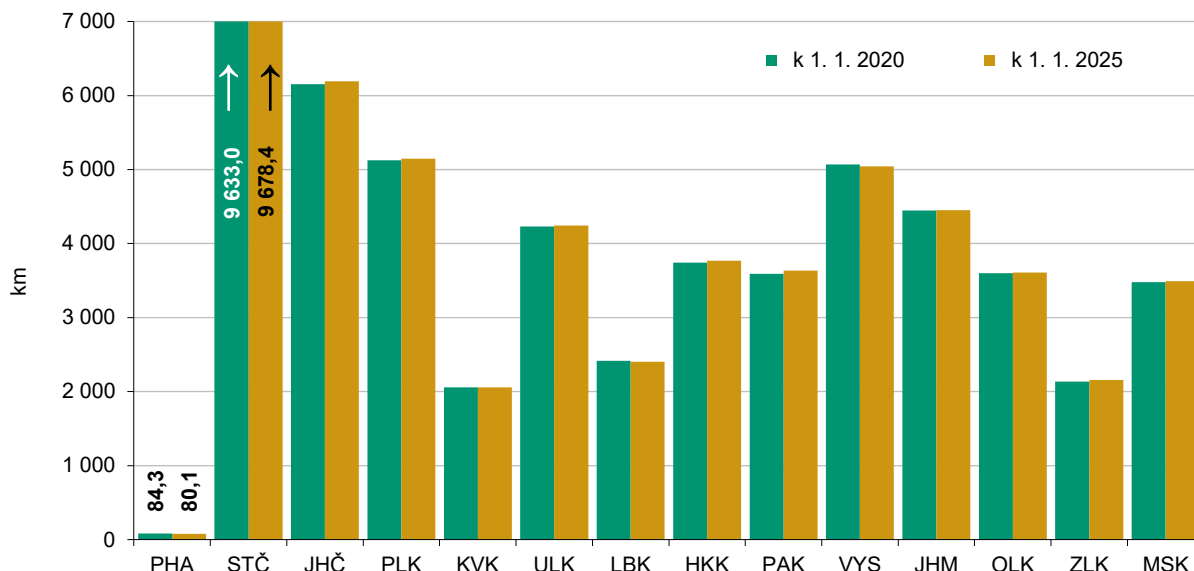

Doprava

Nejdelší silniční síť disponuje okres Klatovy a Plzeň-sever.

Silniční a dálniční síť (k 1. 1. 2025) tvoří v Plzeňském kraji 5 147,1 km komunikací, což je o 5,0 km více než v předcházejícím roce. Hustota silnic a dálnic zde činí 672,9 m/km², čímž se region řadí mezi kraje s celkovou nižší hustotou silnic a dálnic v Česku (7. místo). Převážná část dopravních komunikací je tvořena silnicemi III. třídy (60,6 %) a silnicemi II. třídy (29,0 %). Silnice I. třídy tvoří 8,2 % a dálnice 2,1 % z celkové délky komunikací. Dálnice D5 měří 151,8 km a prochází na území Plzeňského kraje pěti okresy (Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov). Nejdelší část dálnice probíhá okresem Tachov (44,7 km). Meziročně došlo na území Plzeňského kraje k mírnému přírůstku celkové délky silnic o 5,0 km, silnic I. třídy o 3,2 km, u ostatních komunikací typu silnice II. a III. třídy dohromady pouze o 1,7 km, a u dálnic byl zaznamenán jen zcela nepatrný nárůst. Největším počtem kilometrů dálnic se může pochlubit Středočeský (384,4 km) následovaný Jihomoravským krajem (165,5 km). Dálniční síť Česka tvoří celkem 1 485,9 km dálnic, meziročně přibýlo 97,7 km.

Graf 3.20 Délka silnic a dálnic podle krajů k 1. 1. 2020 a 2025

Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR

Dopravních prostředků na silnicích stále přibývá.

Podle údajů z **centrálního registru vozidel** bylo v roce 2024 evidováno v Plzeňském kraji 400 426 osobních aut (vč. dodávkových). Ve srovnání s předchozím obdobím se počet osobních aut zvýšil o 7 165 kusů, tj. o 1,8 %. V porovnání s rokem 2023 vzrostl i počet motocyklů o 2,6 % na 84 881 a nákladních aut o 1,1 % na 43 404, naopak poklesl počet autobusů o 2,2 % na 741. Znamená to, že na jednoho obyvatele Plzeňského kraje připadá 0,7 osobního auta a motocykl v průměru vlastní každý 7. obyvatel regionu. Na úrovni Česka pak připadá na jednoho obyvatele v průměru 0,6 osobního auta a motocykl vlastní v průměru každý 8. obyvatel. V mezikrajském porovnání se Plzeňský region řadí na druhou pozici za Prahu v počtu osobních aut na osobu.

Počty přepravených cestujících v regionu výrazně vzrostly v železniční i autobusové veřejné dopravě.

V rámci Plzeňského kraje bylo v roce 2024 přepraveno 15,4 mil. osob veřejnou **autobusovou dopravou**, což bylo meziročně o 10,2 % více. Železniční dopravu na území kraje využilo pro svou přepravu na 10,1 mil. cestujících. V porovnání s rokem 2019 se jedná o výrazný příliv zákazníků v **železniční dopravě**, od té doby se přeprava cestujících v rámci regionu zvýšila o 43,4 %. Od roku 2019 došlo naopak

ke snížení **přepravy věcí** v rámci kraje v železniční (o 13,5 %) a výrazněji v silniční nákladní (o 45,6 %) dopravě. Ve sledovaném období však významně vzrostl **vývoz/dovoz věcí** do/z jiných krajů při využití silniční nákladní dopravy. V roce 2024 tak bylo silniční nákladní dopravou vyvezeno zboží v objemu 6,3 mil. tun do jiných krajů, z ostatních krajů se do Plzeňského kraje dovezlo 6,5 mil. tun věcí. V železniční dopravě byl v roce 2024 ve srovnání s rokem 2019 zaznamenán mírný nárůst vývozu věcí do jiných krajů (o 31,4 %) a pokles dovozu věcí z jiných krajů (o 48,1 %).

Poklesl počet osob přepravených městskou hromadnou dopravou, nejvíce autobusy.

V roce 2024 byl v Plzeňském kraji patrný mírný meziroční pokles počtu přepravených osob **městskou hromadnou dopravou** o 2,8 % na 103,4 mil. cestujících. K největšímu úbytku cestujících došlo meziročně u autobusové dopravy, ale také tramvajová a trolejbusová doprava zaznamenala pokles. V celém Česku bylo v roce 2024 přepraveno městskou hromadnou dopravou 1 982,2 mil. osob, meziročně byl tak zjištěn jen nepatrný nárůst cestujících.

Cestovní ruch

Počet hromadných ubytovacích zařízení se v Plzeňském kraji meziročně snížil o 11.

V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 registrováno celkem 553 **hromadných ubytovacích zařízení** (dále jen HUZ) s 28 907 lůžky. Téměř polovina HUZ (48,6 %) v regionu se vyskytovala v okrese Klatovy (významná rekreační centra na Šumavě). Okres Plzeň-město se na celkovém počtu HUZ v regionu podílel 11,4 % a mezi okresy Plzeňského kraje se umístil na druhém místě. Na Tachovsku a Domažlicku se nacházela dohromady pětina hromadných ubytovacích zařízení z celého regionu. Oba tyto okresy patří k turisticky zajímavým oblastem (lesnaté rekreační části Českého lesa). Meziročně se počet HUZ v kraji snížil o 11, tj. o 2,0 %. Lůžková kapacita stálých lůžek (bez příležitostných) se meziročně snížila o 562 lůžek, tj. o 1,9 %.

Kraj se umístil na čtvrtém místě při porovnání využití pokojů a čistého využití lůžek v hotelech a penzionech.

K hodnocení efektivity HUZ slouží ukazatele **využití pokojů** a **čistého využití lůžek** (tj. obsazenost pokojů a stálých lůžek). V Plzeňském kraji dosáhl ukazatel využití pokojů 37,4 % a ukazatel čistého využití lůžek 31,3 %. V mezikrajském porovnání, co se týká využití pokojů i čistého využití lůžek v hotelech a penzionech, se umístil Plzeňský kraj na čtvrtém místě. Meziročně se v Plzeňském kraji ukazatel využití pokojů v hotelech a penzionech snížil o 0,8 p. b. a ukazatel čistého využití lůžek v hotelech a penzionech o 1,1 p. b.

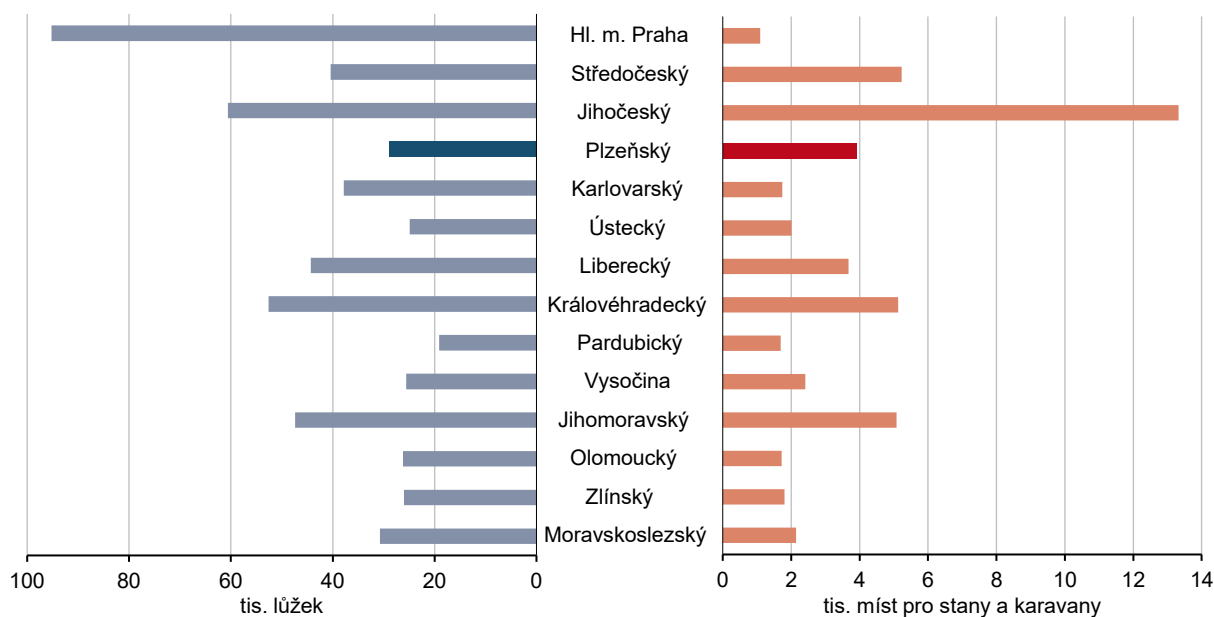
Míst pro stany a karavany v regionu ubývá.

V regionu bylo v roce 2024 k dispozici celkem 3 906 **míst pro stany a karavany**, tedy o 406 míst méně než v předchozím roce. Atraktivní lokalitou pro stanování a kempování je jednoznačně Klatovsko, zde bylo k dispozici celkem 1 653 míst. Další významnou oblastí je okres Plzeň-sever, kde bylo k využití 24,3 % míst pro stany a karavany z celého regionu.

Průměrná doba pobytu návštěvníků v Plzeňském kraji je 3,4 dne.

Návštěvníci strávili v průběhu roku 2024 v hromadných ubytovacích zařízeních Plzeňského kraje celkem 2 152 789 nocí a ve srovnání s předchozím rokem tento ukazatel zaznamenal pokles o 3,7 %. Při přepočtu na jednoho hosta vychází **průměrný počet přenocování** na 2,4 noci a **průměrná doba pobytu** na 3,4 dny. Při porovnání s rokem 2023 se doba přenocování snížila o 0,1 noci. S průměrnou dobou pobytu 3,4 dny se řadí Plzeňský kraj ve srovnání s ostatními regiony až na desáté místo v Česku a tato hodnota je nižší než celorepublikový průměr (3,5 dny). Nejdelší průměrná doba pobytu byla zaznamenána u hostů Karlovarského kraje, a to 4,7 dní, naopak nejkratší v Jihomoravském kraji (2,9 dní).

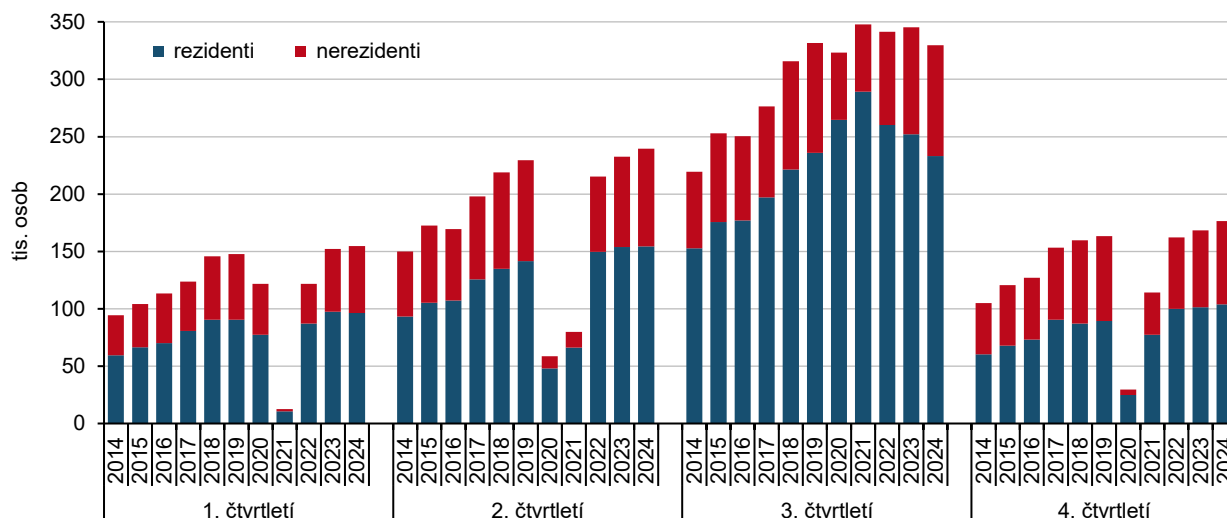
Graf 3.21 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení v krajích v roce 2024

V letech 2024 i 2023 byla v regionu vyšší návštěvnost než před pandemií koronaviru v roce 2019.

Hromadná ubytovací zařízení opět vykázala v roce 2024, tak jako v roce 2023, celkovou vyšší **návštěvnost** ve srovnání s výsledky před pandemií v roce 2019. Plzeňský kraj navštívilo v roce 2024 celkem 900 439 hostů. V porovnání s rokem 2023 došlo k mírnějšímu nárůstu počtu návštěvníků o 0,2 %, což bylo ovlivněno jen nárůstem počtu zahraničních návštěvníků, Plzeňský region jich navštívilo 312,5 tisíc. Počet hostů ze zahraničí byl v tomto období vyšší o 19 335 hostů, což znamenalo nárůst o 6,6 %. V případě domácí klientely došlo však k poklesu, a to o 17 163 hostů (o 2,8 %). Na celkové návštěvnosti Česka se Plzeňský kraj podílel 3,9 %, jedná se tak až o devátý podíl v rámci krajů. Mezi nejnavštěvovanější regiony se dlouhodobě řadí Hl. město Praha, kde se koncentrovala více než třetina všech turistů. K dalším často vyhledávaným oblastem se v roce 2024 zařadily kraje Jihomoravský, Jihočeský a Královéhradecký. Naopak nejméně návštěvníků směřovalo na Pardubicko, Ústecko a Vysočinu. V rámci Česka došlo k meziročnímu nárůstu počtu hostů v deseti krajích. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v Hl. městě Praze, kde se počet turistů zvýšil o 8,3 %, dále pak v krajích Jihočeském (o 6,2 %), Středočeském (o 3,3 %) a Karlovarském (o 3,2 %). Plzeňský region byl na desátém místě, tedy posledním regionem, kde došlo k nárůstu počtu hostů, a to o 0,2 %. Meziroční pokles počtu návštěvníků zaznamenaly regiony Olomoucký, Moravskoslezský, Pardubický a Zlínský.

Největší zastoupení mezi zahraniční klientelou mají turisté z Německa.

Z detailního pohledu na strukturu hostů je zřejmé, že **domácí návštěvníci** (587 930) tvořili v roce 2024 převážnou část hostů, jednalo se téměř o dvě třetiny z celkového počtu hostů v kraji. Pouze v letech 2020 až 2021, tedy v době omezeného cestování a poskytování ubytovacích služeb, byl podíl domácích hostů podstatně vyšší, 77,8 % v roce 2020 a 80,0 % v roce 2021. Z celkového počtu 313,2 tis. **zahraničních turistů**, kteří v 1. až 4. čtvrtletí roku 2024 navštívili Plzeňský kraj, bylo nejvíce Němců. Do našeho kraje jich zavítalo 156 330, tedy o 4,6 % více ve srovnání s předchozím rokem. V roce 2024 se na návštěvnosti německých turistů v Česku podílel Plzeňský kraj 6,6 %. Vyšší návštěvnost německých turistů než v Plzeňském kraji byla zaznamenána v Praze (44,4 %) a Karlovarském kraji (20,6 %). Ze zahraničí k nám v průběhu roku 2024 směřovali ve významném počtu hosté ze Slovenska, Polska, Tchaj-wanu, Rakouska, Itálie či Ukrajiny.

Graf 3.22 Hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle čtvrtletí v Plzeňském kraji

Regionální cestovní ruch v roce 2023 vykázal 2,1 % HPH a zaměstnal přes 10 tisíc osob.

V roce 2023 představoval **cestovní ruch** v Plzeňském kraji 2,1 % **hrubé přidané hodnoty** (7,1 miliard korun) a **zaměstnával** 10,2 tisíc osob. Meziročně se zde jednalo o navýšení 0,1 p. b. hrubé přidané hodnoty a nárůstu počtu pracovníků v turistice o 279 osob. Po koronavirové pandemii dochází k oživení cestovního ruchu ve všech krajích republiky, nejvíce je to zřetelné v Praze. Praha se mezi regiony v roce 2023 podílela v cestovním ruchu 35,7 % na celkové hrubé přidané hodnotě a 26,1 % na celkové zaměstnanosti. V porovnání s ostatními regiony je Plzeňský kraj na šestém místě s podílem 4,4 % na celkové hrubé přidané hodnotě a desátém místě se 4,6 % na celkové zaměstnanosti v cestovním ruchu v Česku. V Plzeňském kraji pracovalo v odvětví cestovního ruchu 10 222 osob, což představovalo podíl 3,5 % na celkové zaměstnanosti v regionu.

Město Plzeň představuje významné centrum kongresové turistiky.

Jedním ze zajímavých a stále se rozvíjejících součástí cestovního ruchu je **kongresová turistika**. V roce 2024 se konalo v Česku 11,8 tis. konferencí nebo kongresů, kterých se účastnilo na 1,1 mil. hostů. V porovnání s rokem 2023 byl počet kongresů či konferencí v Česku mírně nižší (o 1,8 %). Plzeňský kraj se podílel na počtu konferencí/kongresů v republice 3,7 %. Během roku 2024 zde bylo realizováno 442 konferencí a kongresů s 39,2 tis. účastníky. Kongresová turistika se zlepšila po skončení koronavirové pandemie. V roce 2024 se uskutečnilo více než trojnásobně konferencí, i účastníků bylo více než trojnásobek oproti roku 2020. Město Plzeň patří k významným centrům kongresové turistiky a díky své poloze, okolí a dopravní dostupnosti má turistům co nabídnout. Město disponuje nejen vhodnými konferenčními sály (hotely, univerzitními prostory apod.), ale i bohatými kulturními a sportovními aktivitami.

Výsledky VŠCR informují o cestování rezidentů v jejich volném čase.

Výsledky **Výběrového šetření cestovního ruchu**²³ (VŠCR) poskytují údaje o cestách občanů České republiky ve věku 15 let a více v jejich volném čase. Plzeňský region si vybralo v roce 2024 pro svou destinaci k delší cestě 344 tis. rezidentů a v průměru zde strávili 7,5 noci. Kratší cesty domácích hostů pak

²³ Výběrové šetření cestovního ruchu (VŠCR) se provádí každý měsíc v náhodně vybraném vzorku domácností. Všechny osoby ve věku 15 let a více vybraných domácností jsou dotazovány na své cesty (služební a soukromé) mimo obvyklé prostředí (bydliště, internát apod.), přičemž není podstatné, kde respondenti nocovali. Ve výsledcích jsou pak cesty rozlišovány na tuzemské a zahraniční. Soukromé cesty jsou rozděleny podle délky trvání na delší – se čtyřmi a více noclehy – a kratší – s jedním až třemi noclehy (včetně víkendových pobytů). Výsledky šetření jsou přepočteny na populaci České republiky ve věku 15 let a více.

v průměru trvaly 2,0 noci, přičemž na území našeho kraje jich bylo uskutečněno 1 085 tis. V porovnání s rokem 2021, který byl ještě ovlivněn koronavirovou pandemií a cestování českých občanů bylo na území republiky velmi aktivní, bylo v Plzeňském kraji v roce 2024 uskutečněno méně delších cest (o 39,3 %), naopak těch kratších bylo téměř o pětinu více. Nejčastějším cílem delších tuzemských cest je Středočeský kraj následován Jihočeským, Královéhradeckým a Libereckým regionem. Pro kratší domácí cesty volí čeští občané nejvíce také Středočeský kraj, dále pak kraj Jihočeský, Jihomoravský a Plzeňský.

Plzeňský kraj zahrnuje turistické oblasti Plzeňsko, Český les a Šumavu.

Významným fenoménem v oblasti cestovního ruchu jsou **turistické oblasti**. Plzeňský kraj zahrnuje turistickou oblast Plzeňsko, Český les a část území Národního parku Šumava.

Cestovní ruch má v kraji dlouhodobou tradici.

Cestovní ruch v Plzeňském kraji má dlouhodobou tradici. Pro svoji atraktivitu je region vyhledávanou destinací nejen pro turisty a návštěvníky toužící po poznání, ale i pro aktivní sportovně založené turisty. **Rozvoj cestovního ruchu** je determinován přírodními podmínkami kraje, úrovní životního prostředí a v neposlední řadě i množstvím kulturních a historických památek. Důležitým atributem rozvoje cestovního ruchu je i významná strategická poloha Plzeňského kraje spojující východ se západem.